

LXXX.

Zsigmond király az Erdélyben Tamás egri püspök és Debrői István által szított lázadás leverésére Maróthi János macsói bánnal és Perényi Péter egykori székely ispánnal együtt Kállai Miklóst, Lőkös fiát, nevezi ki a királyi csapatok parancsnokává. Kelt Kézmárkon 1404. mart. 13-án.

Sigismundus dei gracia Rex Hungarie, Dalmacie, Croacie etc. Fidelis noster dilecte. Quoniam ad extirpandam rebellionem Thome pridem Episcopi Agriensis ac Stephani de Debrew, ac complicum ipsorum iam satis diu in nostri contemptum culminis in partibus nostris Transsiluanis pullulanti pro perpetua regni nostri reformatione, fideles nostros Johannem de Maroth Banum Machouiensem, et **Petrum de Peryn pridem Comitem Siculorum nostrorum** ¹⁾ tamquam fideles nostros propugnatores ac tocius reipublice nostri in persona reformatores, vna vobiscum deputauimus, quos cum banderio nostro duximus destinandos, affidantes et sub prestito nobis fidelitatis iuramento requirentes fidelitatem vestram, vt mox visis presentibus vnacum predictis nostris fidelibus predictorum nostrorum infidelium versucijs viriliter vos opponere velitis, vt vota eorum deuia in nichilum retundantur, Regalia proinde premia a nobis copiose suscepturi, In quo si quem ex vobis reperierimus tepidum in premissis, hunc rebellibus sacre corone potius quam nobis velle adherere agnosceremus, contra quem tandem sicuti contra emulos nostros merito nos procedere oporteret. Datum in Kesmarch secundo die festi beati Gregorij Pape, Anno domini M. CCCC. IV-o.

Kivül: Fideli ac Nobili viro Nicolao filio Lewkes de Kallo nobis sincere dilecto.

Eredetije a pécsi püspökség levéltárában. Innen közölte Fejér Cod. Dipl. X. d. IV. köt. 292. és 316. l., ki ez oklevél kivonatát harmadszor

¹⁾ Perényi Péter, mint a föntebbi LXXIX. sz. alatt láttuk, már 1403. nov. 5-én sem viselte a székelyek ispánságát. — 1404. nov. 3-án, mint az alább LXXXII. sz. alatt közölt oklevélből kitetszik, Marczali Dénes volt a székelyek ispánja. — Perényi Péter Maróthi Jánossal együtt volt székely ispán 1398. jan. 12. Lásd: LXXXVI. sz.

is adja, hibásan 1405-re téve, u. o. 425. l. — Mi ez oklevél szövegét Fejér után közöljük ugyan, de tekintetbe véve a kolozsvári ref. collegium könyvtárában a gr. Székely-féle gyűjteményben III. köt. 212. l. található másolatot is, mely Fejér kiadásánál több helyen pontosabb és helyesebb.

LXXXI.

Zsigmond király megparancsolja Sepsi székeknek, hogy Miklósvár helységét, melynek Stibor egykori erdélyi vajda adott szabadságot, hogy a többi székek módjára törvényszéket tarthasson, ezen szabadságában ezen ügy bővebb megvizsgálásáig ne háborgassa. Kelt a morvaországi Kostély város alatti táborban 1404. július 28-án.

Sigismundus **Siculis ad Sedem Sebes spectantibus** salutem et gratiam Ad nostre maiestatis veniens conspectum fidelis noster **Petrus dictus Konin Siculus nostre predictae Sedis de Sebes** nobis significare curavit, quod alias vir magnificus Stiborius tunc Vaiuoda noster Transsiluanus ¹⁾ ad supplicationem prouidorum virorum Iudicis Consulium et Seniorum possessionis seu ville **Mikloswara** vocatae, agnoscens exinde communis boni profectum et reipublice vtilitatem, annuisset et indulisset seriose vigore suarum litterarum ²⁾, quod ipsi in dicta villa Mikloswara ad instar ceterarum Sedium parcium illarum sedem iudiciariam haberent et celebrarent, et causas, lites et quesciones quascumque iudiciarias sentenciarum more definire et decidere iuridicis temporibus valerent et possent (megparancsolja, hogy az ügy további megvizsgálásáig ne háborgassa Sepsi szék Miklósvár széket szabad törvénykezése folytatásában). Datum in descensu nostro campestri terre Moraue nostre Oppido Kostely, feria secunda proxima post festum beati Jacobi Apostoli Anno domini Millesimo Quadringentesimo quarto.

Igy adja e töredéket, a forrást, honnan másolatát vette, meg nem nevezve, Kállay, Székely nemzet. 190. l.

¹⁾ Stibor két ízben volt erdélyi vajda, 1395-től 1399-ig és 1401-től 1414-ig — A **tunc Vaiuoda** kifejezésből bizonyos, hogy Miklósvár részére első izbeli vajdasága alatt adott szabadalmat külön széket tarthatni.

²⁾ Stibor vajda ezen levele mind eddig ismeretlen.

LXXXII.

Marczali Dénes székegyek ispánja, 1404. nov. 3-án,

Nos Sigismundus dei gracia Rex Hungarie Magnifico Nicolao pridem Vaiuode nostro Transylvanie, ac **Dionisio Comiti Siculorum** et Magistro Petro filio Stephani **de Marczali** (Tátika várért és Keszthely mezővárosáért cserében adja Segesd mezővárost Somogy vármegyében). Datum in Castro Vigles tercio die festi omnium Sanctorum Anno domini Millesimo quadingentesimo quarto.

Egész terjedelmében közli Horváti) István, Tudom. Gyűjt. 1836. XI. köt. 25. 26. l. — Az eredetiből Gyurikovics György közlése szerint adja Fejér is X. d. IV. köt. 322. 323. l.

LXXXIII.

Csáki György előbb székegyek ispánja. 1405.

..... fidelis noster vir Magnificus Nicolaus quondam Stephani de Chak alias Wayuoda noster Transsiluanus, suo ac **Georgij pridem Comitis Siculorum nostrorum** ¹⁾, necnon **Stephani** fratrum suorum vterinorum in personis.....

Zsigmond királynak 1405. dec. 28. és dec. 24-dikén a Csákiak részére kelt új adományleveleiből, melyekben 1387-ben és 1401-ben kell adományait megerősíteni. Fejérnél X. d. IV. köt. 410. és 415. l.

LXXXIV.

Mácsai György mester, István fia, előbb székegyek ispánja. 1405.

..... magister **Georgius filius Stephani de Macha pridem comes Siculorum**

¹⁾ Csáki György egy lajstrom szerint, mely a gróf Kornis család levéltárában van, 1401-ben viselte a székegy ispánságot.

Mácsai Györgynek Nemegeyi Ördög István özvegyével a váczai káptalan által kiállított egyességleveléből. mely egészen közölve van Hazai Okmánytár III. köt. 261—263. l.

LXXXV.

Zsigmond király az erdélyi részek lecsendesítésében kiüntetett érdemeiért Nádasdi Mihály mesternek, Salamon fiának, a székelyek ispánjának s az erdélyi királyi hadak főkapitányának adományozza Kis-Sebes, Spring és Drassó helységeket. Kelt. 1405.

..... Fidelis noster dilectus magister **Michael**, filius Salamonis **de Nadasd** (alias de Fejér Egyház) **Comes Siculorum nostrorum**, generalis Capitaneus gencium nostrarum parcium Transsiluanarum

Zsigmond ezen 1405-ki adománylevelét a kelet helye és ideje bővebb meghatározása nélkül kivonatossan ismerteti Eder, Observationes ad Felmeri Hist. Trans. 61. l.

LXXXVI.

A gyula-fejérvári káptalan bizonyítja, hogy előtte Mártonfalvi Geréb János és testvérei tiltakoztak az ellen, hogy az ő Spring és Kis-Sebes faluikat s az utóbbihoz tartozó oláh helységeket Nádasdi Mihály székely ispán magának adományoztatta. Kelt 1406. mart. 6.

Nos Capitulum Ecclesie Transsiluane significamus tenore presencium quibus expedit vniuersis. Quod Petrus magnus de Gergfalwa in personis Johannis Greb de Martonfalwa, ac Nicolai, ac aliorum filiorum Andree filij Gregorij de Gaath ad nostram accedendo presenciam, per modum protestacionis nobis significare curauit, quod Magnificus vir dominus **Mychael filius Salamonis de Nadas, Comes Siculorum** quasdam possessiones dictorum Johannis Greb ac (Nicolai ac aliorum) filiorum Andree filij Gregorij **Spring** et **Kyssebes** ¹⁾ vocatas, ac villas Valachales ad eandam Kysebes perti-

¹⁾ **Spring** és **Kis-Sebes**, ma **Sebeshely**, oláhul **Sibisel**, Alsó-Fejér vármegyei helységek.

entes per regiam maiestatem sibi dari et conferri procurasset, in preiudicium ipsorum et grauamen. Vnde facta huiusmodi protestatione prohibuit regiam maiestatem a collatione et donacione profatum vero dominum Mychaelem Comitem Sicularum ab impetracione, recepcione, occupacione, detencione, perpetuacione, ac vsuum et quarumlibet vtilitatum percepcione predictarum possessionum, et cuiusuis coloris titulo se intromittere vellet de eisdem. Super quo litteras nostras concessimus cumuni iusticia suadente. Datum Sabbato proximo ante Dominicam Reminiscere, Anno domini Millesimo Quadringentesimo sexto.

Eredetije a budai kamarai levéltárban; erről vett másolata az erd. Muzeumban (Jos. Com. Kemény, Diplom. Trans. Appendix IV. 192. sz.) — Kivonatát közölte Fejér. Cod. Dipl. XI. köt. 482. l.

LXXXVII.

Lőrincz nagy-boldogasszonyfalvi lelkész, Csik s Gyergyó széki alesperest, Lázár Bernáttal és Baláskó Ferenczczel együtt mint közbenjáró itél a jenőfalvi határban az Olt folyó és a Csorgó nevű viz lefolyásának föntartása és áradásaik meggátlása ügyében egy felől Barlok Demeter, György és társai, más felől Demeterfi Bálint özvegye és fiai közt fenforgó peres kérdésben. Kelt 1406-ban julius 1-sején.

Nos **Laurentius Praesbiter de Olahfalu, Plebanus de Nagy Boldog Asszony** ¹⁾ et **Vice Archidiaconus Sedium Csik et Gyergyó**, Memoriae damus omnibus, quod in Anno Domini Millesimo Quadringentesimo Sexto feria quinta post festum S. Joannis Baptistae orta est querulosa causa per ventilationem juris pro fluvio **Olt**, ab una inter providos viros Demetrium et Georgium Barlok, Thomam Kajtar, et Paulum Gegő, ab altera vero relictam Valentini Demeterfi

¹⁾ Oltfalva, Dánfalva, Karczfalva és a vele össze épült Jenőfalva együtt alkotnak egy egyházközséget **Nagy-Boldogasszonyfalva** közös név alatt Régi egyházának és szent edényeinek leírását lásd: **Orbán Balázs, Székely föld, II. köt. 86. 87. l.**

cum filiis. Nos itaque cum Egregiis dominis **Bernardo Lazar** ¹⁾ et **Francisco Balasco** interposuimus nosmet ipsos inter ambas partes, cum tamen ad nos venissent, relicta vidua Valentini per suum procuratorem Michaelem Biro de Szent Tamas affirmabat et dicebat, quod Demetrius Barlok cum suis fratribus et socijs obligantur servare transitum aquae infra suas metas ad molendinum cum relicta Valentini Demeterfi libere fluere atque absque impedimento aliquo, et si quid impedimentum aut detrimentum fecerit aqua per vicos **Csorgo**, altera pars vero per eorum procuratorem Joannem Marcus dicebant, quod infra pontem vulgo **pallo** non tenentur servare, quia ab avo constitutum est quomodo debeant servare et tenere, neque
 Tamen nos cum praescriptis Egregijs Dominis fecimus ambas partes modo tali concordare, quod omnem defectum et impedimentum infert et praeparat omnis meatus aquae Olt, ubi ad viam aqua se extendit, et viam ubi destruxit, et ad futurum ipsa relicta Valentini cum suis filijs teneatur defectum infra pontem vulgo pallo servare, sed si aqua Csorgo vocata aliquod impedimentum fecerit, extunc tota **villa Jenőfalva** ²⁾ teneatur servare. Si tamen hanc nostram ordinationem determinativam non steterit, extunc in viginti quatuor marcis victus sit contra adversam partem, quarum medietas debet venire in manus prescriptorum dominorum. In cuius rei memoriam dedimus litteras Sigillo nostro Vice Archidiaconali signatas, presentibus fidelibus circumstantibus viris Mathias Benedek, Valentinus Lado et Judex Joannes Atos cum reliquis.

Ezen oklevélnek Csibi Márton gyergyó-szentmiklósi lófő és nagy-boldogasszonyfalvi iskolamester és Csibi Gergely rákosi lófő és n.-boldogasszonyfalvi isk. tanító által az iskola épületében 1726. junius 2-dikán vett másolata után, mely 1853-ban jenőfalvi birtokos Szopos Józsefnél volt, közölte Benkő Károly, Csík, Gyergyó és Kászton II. rész 37—39. l.

¹⁾ Ez a gr. Lázár család ősei között a legelső, kiről egykoru oklevél emlékezik.

²⁾ **Jenőfalva** Fel-Csíkban.

LXXXVIII.

Nádasi Mihály székely ispán bizonyítja, hogy Három szék közgyűlésén Ilona, Torjai Penye fia Lépes neje, férjével együtt megjelenvén, Szt-Mária (ma Szemeria) határában lévő malmát örökösen Szt-györgyi Daczó Lászlónak adta, azért, hogy az egy másik puszta malmát maga költségével neki fölépíttette. Kelt Torjavásárán (a mai Kézdi-Vásárhelyett) 1407. nov. 24-én.

Nos **Michael filius Salamonis de Nadas, trium generum Sicularum Comes**. Memorie commendamus tenore presencium significantes quibus expedit vniuersis, Quod **in congregacione nostra generali vnacum homine Regio magistro Andrea de Manyas primipilo ¹⁾, Ladislao filio Penye de Toria ²⁾, Gregorio filio Martini de Martonfalwa ³⁾ Judice terrestri ⁴⁾, necnon duodecim personatis Senioribus Sicularum** in festo beate Elisabethe in **Toriawasara ⁵⁾** celebrata, Nobilis domina Elena vocata filia Stephani filij Benedicti, consors Lepes filij Penye, eundem dominum et maritum suum penes habendo, ab vna, parte vero ex altera **Ladislaus Daczo de Zenthgewrgh ⁶⁾** coram nobis personaliter constituti, per annotatam dominam Elenam spontanea sua voluntate, nullo homine compellente extitit propositum isto modo, quomodo ipsa ex consensu et voluntate eiusdem domini et mariti sui, ac in personis vniuersorum filiorum et filiarum, omnium proximorum suorum, maturo consilio, libera facultate, quendam

¹⁾ E név alatt hihetőleg **Málnási** András értendő. — A primipilus szó tudtomra itt fordul elő legelőször oklevelesen.

²⁾ **Torja** az Aporok birtoka volt, és így Torjai Penye s fiai László és Lépes az Apor családból valók.

³⁾ **Mártonfalva** Három széken.

⁴⁾ A **Judex terrestris** hivatalnév, mely a szék nemek és ágak szerint hivataloskodó bíraira értendő, oklevelesen itt fordul elő legelőször.

⁵⁾ A közgyűlés helye itt Benkő József és utána gr. Kemény József másolatában kétségtelenül olvasási hibából van **Transyluania**-nak írva. — Az itt említett közgyűlés bizonyosan csak Háromszék gyűlése volt, mint a jelenlévő előkelő székelyek neveiből is kitetszik, s Háromszék fő helyén **Toriavásárán** (a mai Kézdi-Vásárhelyen) tartatott, s e név lett hibásan **Transilvania**-nak másolva.

⁶⁾ **Sepsi-Szent-György** Háromszéken, hol a **Daczó** család maig is virágzik.

(igy) molendinum suum in meta ville **Zentmaria** ¹⁾ existentem, simulcum vniuersis vtilitatibus et, pertinencijs ad eundem spectantibus, eidem Ladislao Daczo et per eum suis heredibus, successoribus, iure perpetuo et irreuocabiliter dedisset, propter hanc causam, quia annotatus Ladislaus ex permissione sua unum molendinum suum similiter a patre suo deuolutum in alio loco destructum cum proprijs suis rebus et expensis edificasset et restaurasset effectiue. Imo dedit et contulit modo premissis nullo contradictore apparente, testimonio presencium mediante. In cuius rei memoriam perpetuamque stabilitatem prefato Ladislao et per eum suis heredibus litteras nostras priuilegiales pendentis et authentici Sigilli nostri munimine roboratas duximus concedendas. Datum die sexto diei prenotati loco predicto. Anno domini, Millesimo Quadringentesimo Septimo.

Ezen oklevelet a gy.-fejérvári káptalan által 1414-ben átiratta Székely Balázs (Blasius Siculus) ugocsai esperest, s ezen 1414-iki átirat eredetijéből a nélkül, hogy annak hol létét följegyezte volna, lemásolta Benkő József, kinek kéziratai közt e másolat 1849-ig megvolt az enyedi ref. col. könyvtárában. (Documenta varia V-ik köt. 287. l.). — Gróf Kemény József innen vett másolata megvan az erd. Muzeumban (Jos. Com. Kemény Dipl. Trans. Appendix IV. köt. 210. sz.).

LXXXIX.

Zsigmond király Nádasdi Mihályt, Salamon fiát, a székelyek ispánját, és Perényi Péter előbb székely most máramarosi főispánt az ország több nagyjai között a sárkány-rend tagjaivá nevezi. Kelt 1408-ban dee. 12-én.

..... **Michael, filius Salamonis, de Nadasd, Comes Siculorum regalium** ²⁾, **Petrus de Peren alias Siculorum** nunc vero Maramarossiensis **Comes**

¹⁾ **Szent-Mária**, a mai **Szemeria** falu Sepsi-Szt-György tőszomszédságában.

²⁾ A **Siculi regales** (Királyi székelyek) nevezet tudtomra csak itt fordul elő; a kúnokra nézve a **Cumani regales** nevezet igen gyakran olvasható, s ez a

Zsigmond király 1408. dec. 12-én kelt levelében azon 21 főúr között említettnek, kiket a sárkány-rend tagjává nevezett. A budai kamarai levéltárban lévő eredetiből közli ezen oklevelet Fejér, Cod. Dipl. X. d. IV. köt. 682—693. l.

XC.

Nádasdi Mihály székely ispán Toha és Zirna (ma Zernyest) faluk harmad részét a király parancsaira a Brassó városában Szűz Mária tiszteletére épült egyháznak adományozza, az ezen egyházban a Krisztus szent testének tiszteletére minden szerdán örökre mondandó miséért. Kelt Brassóban 1409. jun. 29-én.

Nos **Mychael filius Salamonis de Nadasd Comes Siculorum.** Memorie commendantes significamus tenore presencium quibus expedit vniuersis, quod secundum mandatum et commissionem Serenissimi Principis et domini domini Sigismundi Incltyti Regis Hungarie, precise et directe terciam partem villarum **Tucha** ¹⁾ et **Czirna** ²⁾ vocatarum, cum vniuersis ipsarum vtilitatibus et pertinencijs ad perpetuam missam in honore sacri Corporis Christi, in ecclesia sancte Marie virginis Coronensis Ciuitatis, cottidianis quartis ferijs celebrandam duximus conferendam, donandam ³⁾, pariterque habendam, ijmo

kúnoknál lényeges megkülönböztetésül szolgál a királyné kúnjaitól, kik **Cumani reginales** néven említettnek. — A székelyek, a mennyire eddig tudjuk, mind a király emberei, szolgálói voltak, s éppen azért mind fejenként oly szabadok voltak, mint a nemesek, régi néven király szolgálói (seruientes Regis); hogy köztük királynéi székelyek is voltak volna, annak nyoma nem található.

¹⁾ **Toha** vagy **Tohán** falu a mai Brassó vidékén, Törcs vár közelében; ekkor a Törcsvári királyi uradalomhoz tartozott.

²⁾ **Czirna**, = **Zirna**, **Zerna**, a mai **Zernyest**, oláhul **Zernesde**, Tohán és Törcsvár szomszédságában, ekkor hasonlóan Törcsvárhoz tartozott.

³⁾ Nevezetes, hogy ezen adománylevelet, a király parancsára és megbizásából ugyan, Nádasdi Mihály székely ispán adja ki; mit csak úgy értelmezhetünk helyesen, ha tudjuk, hogy mind Tohán, mind Zernyest ekkor a törcsvári királyi várhoz tartozott, mely vár és uradalom ispánsága e korban a székely ispánsággal együtt járt. Tohán falut (possessionem nostram regalem Toha appellatam, ad Castrum nostrum Terch vocatum spectantem, in districtu Brassou existentem) Zsigmond király Kolozsvárt már 1395. mart. 25-én adományozta, Törcs várától elválasztva, Tamás brassai plebanusnak, s testvéreinek, János, Jakab és Keresztély brassai polgároknak, továbbá Szent-Ágotai Antalnak és Miklósnak, Herbord fiának, a feketehalmi birónak, oly feltétellel, hogy ők és mara-

ad honorem sacri Corporis Christi, ob reuerenciam eiusdem, et pro fauore fratrum ad pretactam missam pertinencium ¹⁾, donamus et conferimus cura quibuslibet ipsarum vtilitatibus, vigore et testimonio presencium mediante, saluis iuribus alienis. In cuius rei testimonium presentes nostras sigillo consignantes, Datum Corone in festo sanctorum Petri et Pauli Apostolorum, Anno domini Millesimo etc. Nono ²⁾.

Eredetije papiron zöld viaszba nyomott pecséttel Brassó város levéltárában. Erről gr. Kemény József által vett másolata megvan az erd. Muzeumban (Jos. Com. Kemény Diplom. Trans. Appendix IV. 224. sz.

XCI.

Nádasi Mihály székely ispán ítéletlevele a Szangyel Tamás és a Sólyom Mátyás fiai Pál és Balázs ellen Madarasi Barabás és Jakab által nyárádtői és lukafalvi örökségek fele részének letartóztatása miatt folytatott perben. Kelt Maros szék közgyűléséből 1409. dec. 10-én.

Nos **Michael filius Salamonis de Nadas trium generum Siculorum Comes**, Memorie commendamus, Quod in congregacione no-

dékaik a törcsvári várnagynak évenként Szt-György és Szt-Mihály napján 10-10 arany forintot fizessenek. Lásd a Brassó város levéltárából közlött adománylevelet **Fejér, Cod. Dipl. X. d. II. köt. 293—300. l.** — Zernyestet pedig ugyanazoknak hasonló módon adományozta ugyancsak Törcs várnak évenként az előbb említett határidőkben fizetendő 5—5 arany forint föltétele mellett, mint kitetszik Feketehalmon 1395. mart. 14-ikén kelt beigtatási parancsából, melyet ugyancsak Brassó város levéltárából közöl **Fejér e. h. 300—302. l.** — Minthogy azonban az adományosok Tohára nézve a beigtatást egy év alatt elmulasztották s így törvény szerint az adományozott falu a királyra vissza szállt volna, Zsigmond király új adománylevelet adott nekik, mint kitetszik Brassóban 1398. január 9-ikén kelt beigtatási újabb parancsából, **Fejérnél e. h. 566—568. l.** s a gyula-fejérvári káptalan 1398. jan. 17-én kelt beigtatási jelentéséből. **U. o. 597. 598. lap.**

¹⁾ Gr. Kemény József másolatában **pertinencium** áll ugyan, de azt sejtem, hogy ez hibás olvasás **seruencium** helyett.

²⁾ Lehet, hogy az eredetiben a százaz évszámok CCCC-vel vannak írva s ebből lett a másolatban etc. — Hogy itt 1409-et kell olvasni bizonyos: Nádasi Mihály ugyanis 1419-ben már nem volt székely ispán.

stra generali vniuersitati Siculorum Sedis Marus, vnacum **Michaele filio Ponya primipilo** ¹⁾, **Emerico filio Pauli de Zentanna Iudice terrestri** ²⁾ feria quarta proxima post festum beati Martini **in curia Wasarhely celebrata**, Stephanus filius Semjen de **Zenthkiraly** ³⁾, tamquam verissimus procurator Barnabe et Jacobi filiorum Ladislai filij Emerici de Madaras ⁴⁾, a Nobili domina Vrsula vocata, filia videlicet Joannis filij Petri filij quondam Arnoldi procreatorum, eosdem Barnabam et Jacobum penes se habendo, in personis eorundem de medio aliorum exurgendo, contra Thomam dictum Zengyel, Paulam et Blasium filios Mathie dicti Solyom proposuit eo modo, quod rectas et equales medietates partes vniuersarum hereditatum et bonorum omnium, videlicet in villis **Nyaragteu et Lucafalwa** ⁵⁾ existencium, videlicet domorum, locorum sessionalium, molendinorum, quarumlibet eciam vtilitatum ad easdem hereditates pertinencium, eosdem Barnabam et Jacobum per prefatum Petrum filium Arnoldi, auitico iure integraliter concernencium, potencialiter occupassent, occupatisque in dominium eorundem condescendo vterentur de presenti, Cum tamen genitrices eiusdem Thome, Pauli et Blasij per prefatum Petrum filium Arnoldi tunc de paternis bonis nuptui tradite fuissent, et ideo ipsis in predictis hereditatibus nulla porcio deberet prouenire. Cuius occupationis et condescensionis hereditatum prefatus procurator rationem scire velle asserebat. Quibus perceptis prefatus Thomas dictus Zengyel pro se personaliter, annotatosque Paulum et Blasium penes se habendo, in personis eorundem modo procuratorio respondit ex aduerso, quod hoc verum foret, quod ipsi rectas et equales medietates partes predictarum hereditatum quarumlibet possiderent, et vterentur, sed non potencialiter, imo legitime, quia ipsi similiter nepotes prefati Arnoldi antiqui essent, matresque ipsorum tunc de paternis bonis nuptui tradite non fuissent, et ad dictas medietates predictarum hereditatum ⁶⁾

¹⁾ A **primipilus** (lófő) czim alatt itt a szék katonai főtisztje értendő, kit a székely tisztségek XVI-ik századi lajstromai **főhadnagy**-nak neveznek.

²⁾ A **Judex terrestris** a szék bírása, az említett lajstromokban **főbíró**.

³⁾ **Szentkirály** falu Maros széken M.-Vásárhely közelében.

⁴⁾ **Madaras** Maros széken kettő van, Mező-Madaras és Baczka-Madaras.

⁵⁾ **Nyárádtó** és **Lukafalva** szomszéd faluk Maros széken a Nyárád völgyében.

⁶⁾ Huszti ez oklevél hátra levő részét másolatából kihagyta, csak a keletet jegyezvén föl, és így nem tudhatjuk, hogy az ítélet ez ügyben hogyan hangzott.

..... Datum vigesimo octavo die congregacionis nostro pre-
dicte, loco memorato, Anno domini MCCCCIX.

Az eredetiből, a nélkül hogy annak hol létét följegyezte volna, másolta Huszti András, Vayuodae seu Duces Trans. (Kézirat az erd. Muzeumban). — Huszti másolatából gr. Kemény József által vett másolata is megvan az erd. Muzeumban (Jos. Com. Kemény, Dipl. Trans. Appendix IV. köt. 222. sz.) — Csak rövid kivonatát adja Fejér, Cod. Dipl. X. dar. IV. köt. 795. l.

XCII.

Stibor erdélyi vajda a jádi lakosok panaszára megparancsolja a Jáddal szomszédos nemeseknek, tisztjeiknek és jobbágyaiknak, hogy a jádi lakosokat határuk használásában ne háborgassák, s meghagyja Nádasdi Mihály székely ispánnak, hogy a jádiakat ily háborgatások ellen védelmezze. Kelt Beszterczén 1412. július 30-án.

Stiborius Vaiuoda Transiluanie necnon Comes de Zolnuk etc. Notum facimus quibus expedit vniuersis, quod cum nos vnacum viro Magnifico **Michaele Comite Siculorum et Ladislao de Nadasd** Vicc Vaiuoda nostro ceterisque nostris Assessoribus ex speciali commissione Serenissimi Principis ac domini Sigismundi Romanorum Regis semper Augusti ac Hungarie Regis etc. de mandato eiusdem feria VI. proxima post festum sancti Jacobi Apostoli proximo preteritum in ciuitate Biztriciensi generale Iudicium celebrassemus, protunc nostram accedentes presenciam prouidi viri, Andreas dictus Holztrager et Johannes Holztrager ac Johannes Baier homines et populi de Jaad nobis per modum querimonij proposuerunt, quomodo nonnulli Nobiles et eorum officiales, populi et Jobbagiones, Inhabitorum et Incolarum possessionis **Jaad** predictae Jura et consuetudines ab antiquo vsitas frustrantes, in territorijs, syluis, pratis, aquis, et signanter in fluuio de Rodna suum meatum producente, in altero fluuio Bistricia vocitato, quorum vsibus preattacti de Jaad populi ex antiqua consuetudine per semper sunt gratulati, quidam Nobiles et eorum officiales in premissis dietenus inquietare non cessant, nec impedire, racionem impedimentorum et suorum

Jurium coram nobis ipsi Nobiles non producentes, Et quia nos Regia auctoritate vniuersos a quibuscumque illegitime impediri, molestari et perturbari nolentes protegere velimus et quosquos in suis Juribus conseruare, Igitur vniuersis et singulis Nobilibus eorumque officialibus ac populis et Jobbagionibus eorundem tam presentibus quam futuris Regio ac nostro firmissimo damus in precepto, quatenus a modo deinceps dicte possessionis Jaad inhabitatores in territorijs metarum ipsorum, et terris cultis et incultis, pratis, aquis et syluis, nec in aliquibus ipsorum Juribus impedire, inquietare, et specialiter in fluuio de Rodna decurrente, et altero fluuio Bistricz nuncupato impetere presummatis, omnibus occasionibus procul motis. Si vero quisquis de medio vestri talia attemptare presumpserit, extunc auctoritate Regia nobis in his attributa commisimus, imo presentibus committimus Magnifico viro domino Michaeli Comiti Siculorum, necnon Comitibus successiuus, vt dictos homines de Jaad contra omnes in premissis, videlicet in territorijs, terris arabilibus cultis et incultis, pratis, syluis, et aquarum decursibus ipsos impetere volentes, Regie Maiestatis in persona ac nostri, protegere, tueri et defensare debeatis, Et sic Regie Maiestatis indignacionem potestis euitare, Secus non facturi. Datum Bistricie Sabbatho proximo post festum sancti Jacobi Apostoli, Anno domini Millesimo quadingentesimo duodecimo.

Az erd. udv. cancellaria levéltárában 112. 1770. szám alatt lévő másolatról gr. Kemény József által vett másolata megvan az erd. Muzeeumban (Jos. Com. Kemény Diplom. Trans. II. köt. 410 — 413. l.) — Bárá Geringer Károly közlése után kiadta Fejér, Cod. Dipl. X. d. VIII. köt. 536. 537. l.

XCIII.

Zsigmond király Nádasdi Mihály székely ispánnak és Nádasdi László erdélyi alvajdának megparancsolja, hogy a Besztercze vidéki Jád helység lakosait a velök szomszéd Apafi Miklós és Bethlen János háborgatásai ellen oltalmazzák. Kelt Speyerben 1414. jul. 30.

Sigismundus dei gracia Romanorum Rex semper Augustus ac Hungarie etc. Rex. Fidelibus nostris Magnifico **Michaeli Salamonis**

de Nadasd Comiti Siculorum nostrorum et strenuo Ladislao vice-
vaiuode parcium nostrarum Transiluanarum, vel eorum vices geren-
tibus Salutem et gratiam Datum cis Rhenum in Ciui-
tate Spirensi, feria secunda proxima post festum beati Jacobi Apo-
stoli, Anno domini M. CD. XIV. Regnorum Anno Hungarie etc. vi-
gesimo octauo, Romanorum vero quarto.

B. Geringer Károly által közlött régi másolatból közölte Fejér X. d. VIII. köt. 551 — 553. l. — Gr. Kemény József sajátkezű másolata, melyet az erd. udvari cancellaria levéltárában 112. 1770. sz. a. meglévő másolatról vett, megvan az erd. Muzeumban (Jos. Com. Kemény Diplom. Trans. II. köt. 422 — 425. l.).

XCIV.

Nádasdi Salamonfi Mihály székely ispán bizonyítja, hogy több megnevezett Sepszi széki nemes székelyek, Brassó városa tanácsa előtt, az ő jelenlétében, az Olt mellett fekvő bizonyos erdős darab földet 50 arany forintért örökösen eladtak Bothfalva községének. Kelt Brassóban 1415. július 31-én.

Nos Michael filius Salamonis de Nadasd, trium **generum Syculorum Comes**, Memorie commendando significamus tenore presencium quibus expedit vniuersis futuris et presentibus. Quod cum nos in quibusdam certis negocijs expediendis in Ciuitate Brassuuiensi in presencia prouidorum virorum Comitis Valentini protunc Judicis ipsorum Symonis Rudel Magistrociuium ac uniuersis Juratis Ciuibus eiusdem fuissemus constituti, accesserunt nostrum conspectum personalem nobiles ac viri prudentes, Stephanus filius demetrij Bippo Agasthij Clemens de **Barathfalua** ¹⁾ Sedis Sepsij Item de **Gydofalua** ²⁾ Johannes filius Michaelis Matheus Blasius Nicolaus filius Pethew Item de **Barasnaw** ³⁾ Gregorius Judex Georgius filius

¹⁾ **Barátfalva**, ma **Barátos** falu Sepszi széken.

²⁾ Az 1452-diki másolatban **Gyalofalua** áll ugyan, de bizonyosan olvasási tévedésből **Gydofalua** helyett. — Gyalofalva nevű helység az egész Háromszéken nincs és nem volt; ott találjuk azonban Gidófalvát Sepsiben az Olt mellett.

³⁾ **Barasnyó**, ma **Borosnyó** (Kis- és Nagy-) Sepszi széken.

Symonis alter Matheus Item de **Vzonfalwa** ¹⁾ Michael filius Nicolai Elias Judex Alexius Item de **sentgewrgh** ²⁾ ladislaus dictus **forro** Gregorius paruus Johannes dictus Dacho Item de **Bwlen** ³⁾ Petrus dictus forro Stephanus filius Benedicti, Benedictus filius Pethew Item Andreas de **Arapathaka** ⁴⁾ Janko de eadem Anthonius de prefata Arapathaka in ipsorum personis, ac tocius communitatis Sedis Sepsi Quiquidem absque dissonancia uocum non compulsi nec coacti nec alicuius sinistreitatis dolo circumuenti sed voce concordi animoque deliberato, spontanee coram nobis palam sunt confessi Quod ipsi quoddam territorium sew particulam terre Siluestris dispositionibus inferius per vera signa metalia conscribendis simulque expressandis viris honorabilibus et prudentibus, domino, Martino plebano de **Bothfalua** ⁵⁾ Comiti Jacobo de eadem Nicolao dicto Ruperth Comiti Nicolai (igy) filio Comitibus Johan Petro filio Nicolai Titmar, Petro filio Swarczhan Paulo dicto Clysth Juueni Jacobo Stephano mussel, Petro dicto Henchman Andree Jencyk Stuffencus Salomoni dicto Rocze Tumpa Jacobo Theys dicto Nicola Retsth Gyssel Jacobo fister ac vniuersis Senioribus et populis de eadem Bothfalua pro quadam summa pecunie quinquaginta videlicet auri florenis ab ipsis populis et Senioribus de antefata Bothfalua plene et integre receptis simulque persolutis vendidissent assignassent pariterque contulissent ymo coram nobis ipsis vendiderunt assignauerunt et contulerunt in filios filiorum et heredum per heredes. Jure perpetuo possidendam tenendam et in vsus ipsorum conuertendam nullo vnquam penitus hominum contrarium huiusmodi vendicionis postulante promittendoque Nichilominus prenotati **Nobiles viri Syculi** videlicet, quod si quispiam hominum temporum in processu prefatos Judicem Seniores ac vniuersos de expressata Bothfalua ratione prenotati territorij impetere aggrauare aut molestare machinaretur, extunc prefati Nobiles videlicet Syculi, extunc ipsos

¹⁾ **Úzonfalva**, a mai **Úzon** Sepsiben.

²⁾ **Szentgyörgy**, a mai **Sepsi-szentgyörgy**.

³⁾ **Bölen**, a mai **Bölon**, Miklósvár széken, mely Sepsi szék fiú-széke volt.

⁴⁾ **Árapataka** a XIII-ik század óta, a székely földtől elszakadva, mint királyi adományban birt jószág megyei terület volt, de birtokosai Sepsi széki székelyek voltak, kik a székely földön is birtak örökségeket.

⁵⁾ **Bothfalua**, németül Brenndorf, a Barczaságon az Olthoz közel, Brassó városához tartozott szász község volt.

populos de Jamdicta Bothfalua coram quouis iudice ymo regia maiestate conseruare ac protegere debent, sicuti ijdem se propria ob ligauerunt voluntate laboribus proprijs simulque expensis, vigore et testimonio presencium mediante. Territorium autem per expressum talis est dispositionis videlicet iucipiendo Juxta aquam Olth ab alia parte aque versus Syculos in plaga meridionali, in transitu aque in quodam signo **Burjureufoka** ¹⁾ dicto per longam distanciam versus plagam septemtrionalem descendendo, ad alium signum, **farcasarok** vocatum, deinde ab eodem signo metali iterum descendendo versus plagam septemtrionalem ad quemdam montem **Eleskew** vocatum. Ibique territoria prenotatorum nobilium virorum Syculorum videlicet ab vna altera vero hominum de Bothfalua a sinistris Juxta Eleskew eiusdem aque contiguum seggregatiue terminari demonstrantur. Tali notabili interserta condicione Quod si Judex Seniores ac populi de Jamdicta Bothfalua prefatam aquam Olth dictam in lacu aut fossato in toto aut in parte secundum descriptionem metaliu signorum per modum decursus aque ducere possint et valebunt, hoc ydem ipsis facere consensus est, ac taliter venditum libere ac penitus absolute In casu autem quo ipsi de Bothfalua pre-expressatam aquam Olth dictam in sepefatis signis metalibus ducere nequirent nec valerent extunc eque bene vendicio eiusdem territorij siluestris per prenotata et expressata signa metalia per modum discrete cognicionis regulari et terminari videatur directe plane multumque expresse ad quod se partes vtreqe coram nobis propria obligauerunt voluntate. In cuius rei testimonium perpetuamque firmitatem presentes litteras nostras priuilegiales pendentis et authentici Sigilli nostri munimine roboratas ipsis hominibus de Bothfalua duximus concedendas communi Justicia suadente, Datum in dicta Brassouia feria quarta proxima post festum Beati Jacobi Apostoli Anno domini M^o CCCC^o quintodecimo.

Zsigmond király 1419-ki megerősítő levelének a gyula-fejérvári káptalan által 1452-ben készített átiratából, melynek azonkori mása megvan a gy.-fejérvári káptalan levéltárában (Centur. L. nro. 36.) — Az itt közlött oklevél másolata, kétségtelenül Zsigmond király 1419-ki megerősítő

¹⁾ **Borju-rév foka.**

levelének a brassai levéltárban lévő eredeti példányából véve, megvan Albrich János Palladium Coronense czimü kéziratában 23. sz. alatt. — Gróf Kemény Józsefnek Albrich nem eléggé pontos s kivált a személy- és helynevekben igen hibás másolatáról saját kezével vett másolata megvan az erd. Muzeumban (Jos. Com. Kemény Diplomatarium Transs. III. köt. 41—43. l.).

XCIV.

Váraskeszi Lépes Loránt erdélyi alvajda megparancsolja a kolozsmonostori conventnek, hogy küldje ki hiteles bizonyágát, kinek jelenlétében a megnevezett vajdai emberek egyike tartson vizsgálatot azon hatalmaskodások és erőszakoskodások ügyében, melyeket Angyalosi Forró László Bodolán több oda való birtokos u. m. Gidófalvi Benedek és rokonai, Bodolai László és rokonai s a Sárvárad Ágoston fiai ellen elkövetett, Kelt Szent-Imrén 1420. mart. 9-én.

Amicis suis honorandis Conuentui de Clusmonstra lorandus lepes de waraskezy vicewayuoda Transiluanus Amicicium paratam cum honore. Dicitur nobis in personis Benedicti et Stephani filiorum Gregorij ffabiani filij Pauli Aliexij filij eiusdem fabiani Domini filij Johannis de **Gydofallua** ¹⁾ ladislai Anthonij filiorum blasij de **Bodala** ²⁾ Stephani Joannis filiorum Petri de eadem Bodola necnon filiorum Augustini de **Sarwarad** ³⁾, Quomodo temporibus proxime peteritis ladislaus filius Michaelis dicti forro de **Angijlus** ⁴⁾ videlicet tempore messis proxime elapse pecora et pecudes suas ac Jobagionum suorum in predicta Bodola residencium ⁵⁾ ad segetes bladorum ipsorum in territorio porcionis ipsorum possessionarie in eadem Bodola habite existentis et blada vniuersorum generum per easdem pecudes et pecora depasci et destrui fecisset Eo non con-

¹⁾ **Gidófalva** Sepsi széken.

²⁾ **Bodola** Felső-Fejér vármegyének Brassó vidéke és Háromszék közzé szögellert részében.

³⁾ **Sárvárad** nevü helység ma Erdélyben nincs.

⁴⁾ **Angyalos** Sepsi széki falu.

⁵⁾ Bodola, mint ma, úgy ekkor is vármegyei területen nem székely földön feküdt. Kitétszik ez abból is, hogy az ott elkövetett hatalmaskodások ügyében az erdélyi alvajda s nem a székely ispán rendel vizsgálatot.

tentus missis hominibus suis ad molendinum ipsorum in eadem Bodala habitum ferrum et alia Instrumenta eiusdem molendini excipi frugesque ipsorum in eodem molendino existentes ad quadraginta cubulos se extendentes asportari fecisset predictum molendinum penitus a suo cursu priuasset Molendinatorem vero dicti molendini ipsorum extrahendo dire et acriter verberassent et wlnerassent Insuper quoddam Caldar prefatorum ladislai et Anthonij quindecim florenos novos ualens dedomo cuiusdam Jobagionis ipsorum deportari fecisset quo uoluisset Et quod prefatus ladislaus destinatis suis familiaribus ad domum nobilis domine relicte prefati Blasij quosdam duos paruulos eiusdem retrodorsum eiusdem domine se defendentes de eadem domo extrahere et manus eorundem mutilare uoluisset nisi eadem domina eosdem defendere potuisset quibus adhuc minas mortis sepissime imponent, Preterea idem familiares prefati ladislai ex iussu eiusdem a quodam Jobagione ipsorum quadringentos ducatos partis Transalpine abstulissent, Item vnum Jobagionem ipsorum Parathee nomine omnibus suis rebus et bonis, equis bobus vaccis et alijs pecudibus vniuersisque clenodijs domus eiusdem spoliando Cistas eiusdem confringendo res in eisdem habitas excipiendo asportassent, Insuper quendam famulum ipsorum Stephanum nomine in facie possessionis ¹⁾ ipsorum possessionarie in dicta Bodala habite spoliassent spoliatum dire verberassent verberassent (igy) Tandem prefatum ladislaum filium blasij securibus Jactassent, Item vniuersos Jobagiones ipsorum in dicta Bodala commorantes prefatus ladislaus forro per minarum impositiones ad se conuertendo soduxisset eosdem taxando prouentus ipsorum ab eisdem exegisset Eo non contentus malum malo accumulans dum pridem prefati Benedictus et et (igy) Stephanus ac alij prenominati ad predictam possessionem ipsorum Bodala accessissent tunc familiares prefati ladislai forro excommis-sione eiusdem populos et Jobagiones in eadem commorantes per sonum campanarum in ipsos conuenire et irruere fecissent et eosdem in domo ipsorum comburere uoluisset potencia mediante in preiudicium et dampnum eorundem valde magnum Super quo uestram Amiciciam presentibus requirimus diligenter, quatenus, uestrum mittatis hominem pro testimonio fide dignum quo presente

¹⁾ Az eredetiben leírás hibából világosan így áll a helyes **porcionis** helyett.

petrus magnus de Galthyw uel alter petrus magnus de Galdad aut Johannes de Zucak sin Andreas de Fayhyd seu nycolaus siue Sygismundus de Gald neue Emericus de Zentmiklos aut Symon filius de kized vel Michael filius Pauli siue nycolaus filius Thel de Nijen Alijs absentibus homo noster ab omnibus quibus incumbit meram de premissis experiatur veritatem quam tandem nobis amicabiliter rescribatis. Datum in Zenthemrich feria sexta proxima Ante dominicam Oculi Anno domini Millesimo quadringentesimo vigesimo.

A kolozs-monostori convent 1420. mart. 26-án kelt jelentéséből, melyet alább XCVI. sz. a. közlünk.

XCVI.

A kolozs-monostori convent jelenti Váraskeszi Lépes Loránt erdélyi vajdának, hogy martius 9-én kelt parancsa értelmében kiküldött bizonyossága Tamás bácsi pap Szucsáki János vajdai emberrel a brassai ispánságban nyilvános és titkos vizsgálatot tartván, az Angyalost Forró László által Bodolán elkövetett erőszakoskodásokat igazaknak találta. Kelt 1420. mart. 26-án.

Nobili viro lorando lepes de waraskezy vicewayuode Transsiluano Conuentus monasterij beate marie virginis de Clusmonostra amicitiam paratam cum honore Noueritis nos litteras vestras honore quo decuit recepisse in hec verba **Amicis suis honorandis Conuentui de Clusmonostra** stb. (Lásd föntebb XCV. sz. a.) Nos enim petitionibus vestris annuentes ut tenemur vna cum Johanne filio Anthonij de Zucak homine vestro prenominate nostrum hominem videlicet discretum virum thomam presbiterum Cappellanum nostrum de Batsch ad premissa peragenda duximus destinandum Qui demum exinde adnos reuersi nobis concorditer retulerunt in hunc modum Quod ipsi in comitatu brassouiensi simul procedendo ab omnibus a quibus decuisset et licuisset diligenti inquisicione prehabita manifeste et occulte talem sciuisent veritatem prout vestre nobilitati dictum extitisset et quemadmodum tenor litterarum vestrarum per omnia contineret veritatem Datum feria tertia proxi-

ma post festum Annunciacionis gloriose virginis marie Anno domini Millesimo quadingentesimo vicesimo.

Eredetije papiron, a hátára nyomott conventi kerek pecsét némi töredékével, megvan az erd. Muzeumban (Jos. Com. Kemény Diplomatarium Trans. autogr. II. köt.)

XCVII.

A gyula-fejérvári káptalan bizonyítja, hogy Sepsi-Baczoni Sándor mester és vérrokona Sepsi-Baróti Lukács Felső- és Alsó-Rákos puszták őket illető harmad részét, mely pusztákat az ő Sepsi széki őseik hajdan a besenyők elpusztulta után kaptak kir. adományban, Farnasi Veres Mártonnak 30 márkáért örökösen eladták. Kelt 1421. jul. 6-án.

Capitulum ecclesie Transsylvane Omnibus presens scriptum inspecturis salutem in omnium Salvatore. Ne ea que in tempore aguntur, cum tempore elabantur, hinc ad perpetuam rei memoriam volumus peruenire presencium litterarum testimonio mediante. Quod constitutis coram nobis Agilibus viris Magistro Sandrino de **Sebus Bachon** ¹⁾ et Luca de **Sebus Barut** ²⁾ congeneracionali suo parte ab una, parte vero ab altera Martino Rufo de Farhas, ijdem Sandrinus et Lucas viue uocis oraculo confessi sunt, quod terciam partem ipsos precise concernentem prediorum **Rakus Superioris et Inferioris** ³⁾ inter fluuios **Olth et Humrud** ⁴⁾ ac dictam **Sebus Barut** existencium, et **ab olim iam post Bissenos** ex collacione diuorum quondam Regum per suos de Sebus progenitores non solum ad ipsam Sebus Barut possessorum, sed eciam a prouincialium de septem sedibus prouincie Cibiniensis impeticionibus anno adhuc

¹⁾ **Sebus Bachon** a mai **Sepsi-Baczon** Miklósvár széken, mely hajdan Sepsi székhöz tartozott. Ezen helység a **Sepsi** előnevet megkülömböztetésül viselte és viseli a vele összeépült, de mint régen úgy ma is Udvarhely, hajdan Telegd, székhöz tartozó **Telegdi-Baczon**-tól.

²⁾ **Sebus Barut** a mai **Barót** Miklósvár széken.

³⁾ **Felső-** és **Alsó-Rákos** faluk a mai Felső-Fejér vármegyében, a székely föld legszélén eső Barót szomszédságában.

⁴⁾ **Humrud** a mai **Homoród** folyó.

Millesimo ducentesimo septuagesimo sexto Juris ordine expurgatorum ⁵⁾, dicto Martino Rufo, eiusque filijs, ac posteris pro triginta marcis, coram nobis leuatis, perhempnaliter vendiderunt et traderunt possidendam et irreuocabiliter habendam, Obligantes se in super ijdem **Sandrinus** et **Lucas Siculi** dictum Martinum Rufum, eiusque filios, ac posteros vniuersos ab omnibus processu temporis eundem vel eosdem ratione tercie partis predictorum prediorum impetere, inquietare, aut impedire volentibus expedire, proprijs laboribus, fatigijs et impensis, ac indefesse defendere. In cuius rei memoriam ac testimonium, roburque perpetuum, ad petitionem dicti Martini Rufi de Farnas presentes concessimus litteras nostras, Sigilli nostri munimine roboratas. Datum in octauis festi beatorum Petri et Pauli Apostolorum, Anno domini Millesimo quadringentesimo vigesimo primo.

Ezen oklevelet az erd. királyi tábla előtt az eredetiből átiratta gróf Bethlen Elek 1735-ben, midőn Alsó-Rákos, Mátéfalva, Datk és Bogát helységek birtokában a kir. fiscus által Mindszenti Budai Péter magvaszakadtán megtámadtatott, s a kir. tábla átiratát a per folytában 1757-ben bemutatta. A periratokból gr. Kemény József által sajátkezüleg vett másolata megvan az erd. Muzeumban (Jos. Com. Kemény Diplom. Transs. Appendix V. köt. 3. sz.).

CXVIII.

Csáki László erd vajda, tekintve nemes Balázsnak, Sándor fiának, Lőkös unokájának, hű szolgálatait, ki a csík-tusnádi határban az Olt mellett fekvő Sólyomkő nevű erősséget és tornyot a törökök közelebbi berohanásakor a vidék oltalmára vére bő omlásával vitézül megtartotta, azután pedig az ő oldala mellett ugyanazon törökök

⁵⁾ Látjuk ezen oklevélből, hogy Felső- és Alsó-Rákost hajdan **besenyők** lakták s ezek elpusztulta után, mit az 1241-diki mongol dűlás idejére tehetünk, hihetőleg mint pusztá földet adományozta a magyar király az eladó székek Sepsi széki őseinek. Látjuk továbbá, hogy az adományosokat ezen puszták birtokában a szebeni ispánság hét széke, kétségtelenül II. András 1224-diki kiváltáslevele alapján, mely a szebeni ispánság határát Barótig terjeszti ki, perrel támadta meg, követelését azonban 1276-ban ítéletesen elvesztette.

ellen Hátszeg vára alatt vitézül harczolt, Fejér vármegyei Fahid helység felét,— mely Fahidi Jánosnak, Bertalan fiának, szörnyü gonosz tettei miatt itéletesen az ő mint vajda kezére került, — említett Balázsnak, és fiainak, Tiboldnak, Egyednek és Bálintnak adományozza. Kelt Küküllővárt 1421. jul. 8-án.

Nos Ladislaus de Chak Wayuoda Trans. et Comes de Zolnok, Memorie commendamus tenore presencium significantes quibus expedit vniuersis. Quod visis et consideratis fidelissimis, prestantissimisque seruicijs, seruiciorumque meritis Nobilis **Blasij**, filij **Sandrini**, filij **Lewkews** ¹⁾, que ipse tam semper quam peculiariter vel et eo contestatus extitit manifeste, quod elapsis his proxime temporibus non solum **munimentum ac turrim Solyomkew olim Spiculatorum in territorio possessionis Thwsnad Siculorum de Chik prope fluuium Olth vltra syluam dicte possessionis sitam** ²⁾, licet non nihil per inimicorum rabiem iam dudum conquassatam, quin imo et fossatis licet carentem, tamen contra seuissimos Turcos cum sanguinis sui larga

¹⁾ Ezen nemes **Balázs** kétségtelenül a gr. Mikó család ősei közül való, mely családnak e vidéken igen terjedelmes birtoka volt. — Maga az a körülmény, hogy ezen oklevél 1783-ban Oltszemén a gr. Mikó család levéltárában létezett, főntebbi állításunk támogatására szolgál. — Ezen nemes Balázsnak 1407-ben már özvegye (Domina Elisabetha vidua **Blasij militis**, filia olim Herbordi de Gald) fordul elő a kolozsmonostori convent jelentésében, mely szerint, midőn az özvegy a sülyei és fahidi részjóságokba be akarta magát, igtattatni, Sülyei Gergely és rokonai s a Fahidi család tagjai ellenmondottak. Lásd: **Szeredai, Notit. Capit. Alb. 80. l.**

²⁾ E torony és erősség fekvésének leírása, mely szerint az Csík-Tusnád határában az Olt folyó mellett, Tusnád helység erdején alól feküdt, kétségtelenné teszi, hogy ez a vár a tusnádi szorosban az Olt fölött emelkedő **Alsó-Sólyomkőn** állott. — E torony és vár romjainak fölfedezését és leírását **Orbán Balázs**-nak köszönhetjük **Székelyföld leírása II. köt. 63. 64. l.**, ki előtt azonban e nevezetes oklevél ismeretlen volt. — E vár romjai ma kívül esnek Csík-Tusnád és így Csík szék területén: azonban **Orbán Balásznál e. h. 69. l.** följegyezve találjuk a csíkiak szóhagyományát, mely szerint régen az egész szoros le az Alsó-Sólyomkőig Csíkhöz tartozott. E hagyományt oklevelünk igazolja; melyből egyszersmind azt is tanuljuk, hogy ez a torony hajdan (olim) a csík-tusnádi székely örök vagy kémlelők (spiculatores) őrtornya volt, de már 1421-ben, mikor azt Balázs nemes védelmezte, nem volt a tusnádi székelyek birtokában, hanem, mint mai nap is, a Mikó család birtokához tartozott.

fusionem in tutelam parcium illarum viriliter retinuerit ³⁾, sed et dein lateri nostro addictus, in conflictu cum ijsdem seuissimis Thurcis **sub Castro Haczk** commisso vna nobiscum strenue dimicauerit ⁴⁾, hinc eundem aliqua remuneracionis cupientes consolare benignitate, directam et omnimodam medietatem possessionis **Fahid** ⁵⁾ vocate in Comitatu Albensi parcium istarum existentis habitam, que ex iudiciali deliberacione ob atroces excessus Johannis filij Bartholomei de eadem Fahid ad manus nostras deuenerat, cum vniuersis eius vtilitatibus et vtilitatum integritatibus, vtpote terris arabilibus, cultis et incultis, pratis, siluis, alpibus, nemoribus, aquis, aquarumque decursibus, ac piscinis, et generaliter cunctis ijs vtilitatibus, quibus prefatus Johannes filius Bartholomei hactenus possedisse et tenuisse exponitur, prefato Blasio, filio Sandrini, filij Lewkews, et per eum filijs eiusdem Tyboldo, Egidio, et Valentino, ipsorumque heredibus, heredumque posteritatibus, prout nostre incumbit Wayuodatus collacioni, dandam duximus et conferendam, prout damus et conferimus presencium per tenorem. Datum in Castro Regali Kykwllewar, feria secunda proxima post festum visitacionis virginis gloriose, Anno domini Millesimo quadringentesimo vigesimo primo.

Gr. Kemény József sajátkezű másolata után az erd. Muzeumban (Jos. Com. Kemény Diplom. Trans. Appendix. V. köt. 9. szám), ki másolata

³⁾ A törökök ez évi beütésének emlékét a brassai egyház fölirata e szavakkal tartotta fön: „1421. Amurathes II. Imperator Turcarum, vulgo Muratbeck, terram Barcensem ferro et igne vastat, Senatam Coronensem abducit, residuo populo in arce montis servato.” **Schwandter, Scriptorum rerum Hung. I. köt. 886. I.** — Oklevelünkben tanuljuk, hogy 1423-ben (his proxime temporibus) a törökök nem csak a Barczaságot dúlták föl, hanem az Olt völgyén Sepszi széken keresztül egészen Csík határáig nyomultak, hol a Balázs által védett Solyomkő vára tartóztatta föl őket tovább nyomulásukban. — Oklevelünk szerint e vár 1421-ben már régtől fogva meglehetősen rongált állapotban volt, árkai pedig teljességgel nem voltak; Orbán Balázs leírása szerint is e vár körül sánczoknak semmi nyoma nincs; mert e vár ereje meredek hegycsúcson való fekvésében és falai rendkívüli tömörségében állott.

⁴⁾ A Hátszeg vára alatt 1421-ben történt csatáról, melyet Csáki László vajda a haza vonuló törökökkel vívott, történelmünk mit sem tudna, ha ez adatot oklevelünk nem emlitené.

⁵⁾ **Fahid** elpusztult helység. Gáldtő és Vajasd szomszédságában esett, a mai Alsó-Fejér vármegyében.

alá ezt jegyzette: Descripsi litterale hoc ex illo exemplari Msto Traussilvaniae Specialis, quod Josephus Benkő Anno 1783. in rationem B. Josephi Naláczi describi curaverat, cujusque Tomo II-o terram Siculorum complectenti nonnulla additamenta et notas ipse Josephus Benkő adjecerat. In nota 17-a continebatur copia huius instrumenti, cujus fini fatus Josephus Benkő sequentia subjunxerat: „Magni valoris litterale hoc ex Archivo Illustrissimae familiae Comitum Mikó munifica manu mecum hisce diebus, dum in Oltszem essem, in originali pergamenaceo communicatum fuisse, hisce gratus palam reddo.”

CXIX.

A görgényi vár a székely ispáni tiszthez tartozott. 1426. aug. 28.

Sigismundi Regis mandatum ad Conventum de Kolosmonostra, ut Dionisius filius quondam Ladislai Bani de Losoncz statuatur in dominium **Castri Georgen ad honorem Comitis Siculorum pertinentis**, eidemque pro certa pecuniae summa per ipsum Regem oppignorati Datum Budae in festo Augustini Episcopi, A. d. 1426.

Igy adja ez oklevél kivonatát gr. Kemény József (Diplom. Trans. Appendix V. köt. 29. sz.), megjegyezvén, hogy maga az eredeti a hátára írott tiszta beigtatásról szóló jelentéssel együtt a kolozsmonostori convent levéltárában van.

C.

Zsigmond király Bereczkfalva nevü oláh falu kenézének Magyar Jánosnak, és Radulynak, Bereczkfalvi Czakó fiának, kérelmére, melyet Nyujtódi György és Lemhényi Gergely székelyek is támogattak, Bereczkfalvának Pelsőczi Péter székely ispán által adott szabalmait megerősíti, melyek szerint a bereczkfalviakat sem a királybiró sem a szék birája ne ítélhesse, hanem a kenéz, a helység bíráival, a melléjük szabadon választandó előkelő székelyekkel együtt szolgáltatasson nekik igazságot; Moldovából és Havasalföldéről Bereczkfalvára bárki szabadon költözhessek s ezek fölött se legyen a királybirónak vagy a szék birájának, hanem csak az említett tör-

vényszéknek büntető hatósága; ezért azonban az eddigi szokás szerint a kenéz és a helység tartozzék a határszéleken és Moldovában kémekeket tartani. Kelt Brassóban 1426. dec. 20.

Nos Sigismundus Dei Gracia Romanorum Rex semper Augustus, ac Hungarie, Bohemie, Dalmatie, Croatie etc. Rex. Memorie commendamus tenore presentium, significantes quibus expedit universis; Quod venientes nostre Majestatis in presentiam fideles nostri **Joannes Kenesius** dictus **Magyar**, et **Radul** filius **Czako de Bereczkfalva**, nostre declararunt Majestati, quod **in confinibus Terre Siculorum nostrorum, versus partes Moldavie existeret quedam villa Valachalis Bereczkfalva vocata** ¹⁾, ad presens in parte populis destituta, quam si certis libertatibus libertaremus, ipsa populorum multitudine decoraretur, et homines in ea habitantes ad nostre Majestatis servitia in illis Confinibus Moldavie essent promptiores, pro notitia huius consideratione visis etiam quibusdam literis fidelis Nostri Magnifici **Petri de Pelsewcz** ²⁾ **Comitis Siculorum** Nostrorum predictorum, prefate Ville, super hujusmodi libertatibus, gratiose concessis ³⁾, naturaliter attentis supplicationibus, prefatorum Joannis Kenesi, et Radul, filij Czako, ac Georgij filij Petri de **Nyuitod** ⁴⁾, et Gregorij filij Mathie de **Lemheny** ⁵⁾ Siculorum Nostrorum pro talibus libertatibus habendis humiliter porrectis, dicte Ville et quibuslibet in ea habitantibus, seu habitare volentibus gratiose concessimus libertates, Quod nullus omnino Judicum Regalium vel Terrestrium ipsos judicare, seu ipsorum iudicio adstare compellere, aut compelli facere debeat, vel praesumat, nisi ipsemet

¹⁾ Kétségtelen e kifejezésből, hogy **Bereczkfalva** eredetileg oláh telepítés, mit bizonyít az is, hogy **kenézek** által kormányoztatott. — 1426-ban **Magyar János** volt a bereczkfalvi kenéz, kit bizonyosan azért hívtak így, (dictus Magyar), mert született magyar volt.

²⁾ I. Leopold 1701-diki átiratában e név **Pelserótcz**-nek van írva; miután azonban kétségtelen, hogy az 1426-diki eredeti oklevélben e név nem lehetett így írva, a helyes **Pelsewcz** leírást bizonyosan visszaállíthatónak tartottam. — Pelsőczy Péter a **Bebek** családból való volt, melynek egyik ága **Pelsőczy**, másik **Csetneki** előnevet viselt.

³⁾ E szerint már Zsigmond király e kiváltságlevele előtt megadta e szabadságokat a bereczkfalviaknak Pelsőczy Péter székely ispán.

⁴⁾ **Nyujtód** (Kis- és Nagy) Kézdi széken, Bereczkfalva szomszédságában.

⁵⁾ **Lemhény** Kézdi széken Bereczkfalva szomszédságában.

Kenesius, cum prefate Ville Villanis, preassumptis sibi **Siculis portioribus**, quos maluerint, cunctis hominibus querulantibus Judicium, et Justitiam valeant administrare, atque possint ¹⁾, concedimus etiam gratiose quod universi, et singuli homines cujuscunque Status, et conditionis existant, de Moldavie, et Transalpine partibus, ad dictam Nostram Villam Bereczkfalva liberam, et securam habeant facultatem veniendi, ibidem standi et commorandi, quos quidem homines pro quibuscunque factis, nec **Judex Regalis** nec **Terrestris** possit detinere ²⁾, seu in persona captiuare, sed ipse Kenesius predictus pro tempore constitutus, cum Villanis dicte Ville, et alijs probis viris Siculis coassumptis teneatur cuilibet querulanti Justitiam ac omnimodam impendere satisfactionem, Volumus autem ³⁾, quod sicut hactenus sunt consveti, ita et in futurum dicti Kenesius, et Villani de sepedicta Bereczkfalva ad faciendam custodiam in illis confinibus, et explorationem in partibus Moldavie obligati sint et adstricti. Harum Nostrarum vigore et Testimonio literarum mediante. Datum in Brassovia, in Festo beati Stephani Protomartyris, Anno domini Millesimo Quadringentesimo Vicesimo Sexto, Regnorum Nostrorum Anno Hungarie Quadragesimo, Romanorum vero Decimo Septimo ⁴⁾ et Bohemie Septimo.

I. Leopold 1701-diki megerősítő leveléből, a gy.-fejérvári káptalan levéltárában (Cista Krasnensis Fasc III. nro 37.) — Gr. Kemény József innen vett sajtókezű másolata megvan az erd. Muzeumban (Jos. Com. Kemény Diplom. Trans. Tom. XI. 194—196. l.). — I. Leopold említett leveléből kiadta ez oklevelet Zsigmond uralkodási éveinek kihagyásával Benkő, Milkovia II. köt. 117—120. 1. és utána Fejér, Cod. Dipl. X. d. VI. köt. 796—798. 1.

¹⁾ E szerint a bereczkfalvi kenéz és a helység bírái csak az általok szabadon választott **előkelő székelyek** elnöklete alatt tarthattak törvényszéket. Ily előkelő székelyek voltak az oklevelünkben említett Nyujtói György és Lemhényi Gergely, kik Zsigmond királynál a bereczkfalviak szabadalmainak szentesítéséért folyamodtak.

²⁾ Kitetszik ebből, hogy valamint a szászok közt, úgy a székely földön is a **szék bírāja** (Judex terrestris) mellett az igazságszolgáltatásban részt vett a **királybíró** (Judex Regalis) is.

³⁾ Átiratunkban hibásan áll **aut**.

⁴⁾ Az 1701-i átiratban hibásan áll **Septimo**, a helyes **Decimo Septimo** helyett.

CI.

*Cillei Borbála, Zsigmond király neje, Sepsi-Szent-Györgyön időzik.
1427. apr. 28-án.*

Barbara Dei Gracia Romanorum ac Hungarie etc. Regina (megparancsolja Körmöcz városának, hogy Ebner Mátyás körmöczi polgárnak, körmöczi adósaik részéről, tétessen eleget). Datum in **Zenthgywrgh terre seu prouincie Siculorum**¹⁾ feria secunda proxima post dominicam quasimodogeniti Anno domini Millesimo quadringentesimo vigesimo septimo.

A Körmöcz város levéltárában lévő eredetiből kiadta Fejér X. d. VI. köt. 897. és X. d. VIII. köt. 609. l.

CII.

Zsigmond király megparancsolja a Kézdi széki székelyeknek, hogy Torjavására (a mai Kézdi-Vásárhely) királyi város lakosait kiváltságai élvezetében díjfizetések kirovásával s más zsarolásokkal ne háborgassák, meghagyván a székelyek ispánjainak és helyetteseiknek, hogy az említett polgárokat minden efféle jogsértések ellen védelmezzék. Kelt Földváron (Brassó vidékén) 1427. május 9-én.

Sigismundus dei gracia Romanorum Rex semper Augustus, ac Hungarie, Bohemie, Dalmacie etc. Rex fidelibus nostris **vniuersis Senioribus Siculorum nostrorum ad Sedem Kizd vocatam pertinentibus** Salutem et gratiam. Grauis querela pro parte fidelium nostrorum vniuersorum populorum et hospitem tociusque communitatis **Ciuitatis seu Oppidi nostre Maiestatis Thoryauasara appellate**²⁾ nobis allata aures nostras propulsauit vehementer, quod vos ipsam nostram Ciuitatem seu Oppidum **ad quinque genealogias seu generaciones ve-**

¹⁾ Hogy Zsigmond király 1426. dec. 26-ikától 1427. jul. 8-ikáig Brassóban és vidékén időzött, lásd: **Ráth Károly, A magyar királyok utazásai 140. 141. l.**

²⁾ **Thorjavására** a mai **Kézdi-Vásárhely**, mely eredetileg **Torja** község határán felépítettett, hol a vidék népe vásárra össze szokott gyűlni.

stras inter vos diuidendo ¹⁾, ipsos per multiplicium et assiduarum taxarum impositiones et exactiones, alyaque diuersa impedimenta et grauamina, multifarie multisque modis impediissetis, impediri que et vexare in futurum machinantes, eos hisdem libertatum prerogatiuis et laudabilibus consuetudinibus, quibus **alie Ciuitates nostre seu oppida inter sedes Sicularum nostrorum aliorum habite et existentes** vtuntur et gratulantur, vti, frui gaudere nullatenus permetteretis, in eorum libertatum prerogatiuarum iuris que nostri Regij preiudicium non modicum et grauamen. Super quo supplicatum extitit eisdem querulantibus per nostram Maiestatem oportune prouideri. Verum quia nos **in qualibet Sedium Sicularum nostrorum partium nostrarum Transsiluanarum vnam habemus Ciuitatem certis libertatibus insignitam, de quibus Ciuitas nostra seu oppidum Thoryauasara vna fore dinoscitur** ⁵⁾, prout eciam vos exinde credimus non latere. Igitur eandem Ciuitatem nostram seu oppidum **Thoryauasara** eisdem libertatum prerogatiuis et laudabilibus consuetudinibus, quibus predictae alie Ciuitates nostre seu Oppida in qualibet Sedium dictorum Sicularum nostrorum existentes, signanter vero **Thoriauasara** nuncupata fruuntur et gaudent, uti frui et gaudere volentes, fidelitati vestre vniuersitatis et cuiuslibet vestrum firmiter precipientes mandamus, quatenus a modo in antea et deinceps ipsos populos et hospites, necnon totam communitatem ipsius nostre Ciuitatis seu oppidi **Thoryauasara** premissis eorum libertatum prerogatiuis et laudabilibus consuetudinibus tute, libere, et pacifice

¹⁾ E szerint a Sepsi széki székelyek 1427-ben öt nemzetségből állottak.

²⁾ E szavakból kitetszik, hogy Zsigmond korában minden székben volt egy szabad város, mely kiváltságokkal élt s a szék hatósága alá nem tartozott. Nem kételkedhetünk, hogy ezen városok a városokat különösen pártoló Zsigmondtól nyerték szabadalmaikat — Melyek voltak ezen városok, pontosan meg nem határozhatjuk: annyit azonban bizonyosnak tarthatunk, hogy ezen városok közzé tartoztak Udvarhely széken **Udvarhely**, Maros széken **Székely-Vásárhely** (a mai Maros-Vásárhely), Kézdi székben **Torjavására** (a mai Kézdi-Vásárhely), Sepsi székben **Szent-György**, melyet Székely Bálint székely alispán 1461-ben kelt levelében (Lásd alább ez évre) **oppidum**-nak nevez, s Aranyos széken Felvincz. — Ezekén kívül bizonyosan már Zsigmond idejében városi kiváltságokat élvezett Csík székben **Csík-Szereda** és Keresztúr fiú-székben **Keresztúr**, mely már 1459-ben (lásd alább ez évre) **oppidum**-nak van nevezve. — Oklevelünkéből kitetszik, hogy **Torjavására** már 1427 előtt nyerte kiváltságait, bizonyosan Zsigmond királytól, de maga az eredeti kiváltságlevél mind eddig ismeretlen.

vti, frui et gaudere permittendo, manus vestras et vestrum quorumlibet de eorum medio excipere et remouere debeatis, nullam molestiam nullumque grauamen seu impedimentum ipsis aut eorum alicui, in personis aut rebus eorum, per quarumcumque taxarum impositiones et alias exactiones inferre, seu irrogari facere presumendo, alioquin commisimus et virtute presencium committimus Comitibus Siculorum nostrorum, eorumque vices gerentibus pro tempore constitutis, vt ipsi vos ad huiusmodi mandatorum nostrorum obseruacionem non sine vestris damnis et grauaminibus opportunis, arcius compellant et astringant, predictosque oppidanos nostros in huiusmodi eorum libertatum prerogatiuis contra vos et vestrum quemlibet protegant, tueantur et defendant, in persona et authoritate nostre Maiestatis presentibus in hac parte eis attributa mediante, Secus ergo nequaquam facere ausuri in premissis, presentes autem perlectas reddi iubemus presentanti. Datum in Fewldwar feria sexta proxima post festum apparicionis beati Michaelis Archangeli, Anno domini Millesimo quadringentesimo vigesimo septimo, Regnorum nostrorum anno Hungarie XLI, Romanorum XVII et Bohemie septimo.

Izabella királyné 1557-ben kelt s Báthori Gábor fejedelem által 1608-ban ismét ártirt megerősítő leveléből, melyeket alább közlünk.

CIII.

Kusalyi Jakcs János székely ispán. 1427.

..... Magnifico Barone **Joanne Jakchi de Kusal Comite Siculorum**

Említve Váraskeszi Lépes Loránt erdélyi alvajdának Szebenben 1427. dec. 21-én Keresztur, Mese és Miklóstelke Szeben széki helységek lakosai részére kiadott levelében, melynek eredetije a szász nemzet szebeni levéltárában van, s melyet hézagosan közölve kiadott Fejér, Cod. Dipl. X. d. VI. köt. 915. l.

CIV.

Kusalyi Jakcs János és Mihály székely ispánok Kálnoki Nemes Demeternek, és Kálnoki Nemes Lászlónak, Máté fiának, megengedik hogy Ivásfokmező nevű örökségüket eladhassák, s a vevőket biztosítják, hogy tőlök e vétel miatt ne tartsanak. Kelt Bothfalván 1428. sept. 6-án.

Johannes et Michael Jakch de Kusal Comites Siculorum, Vniuersis et singulis **Siculis**, Saxonibus et alterius cuiusvis status et condicionis hominibus, presentes visuris, omne bonum cum salute. Quia **Demetrius dictus Nemes, et Ladislaus filius Mathei similiter Nemes dicti de Kalnok** ¹⁾ in dominio cuiusdam hereditatis **Jwasfokmezew** ²⁾ scilicet terrarum arabilium, pratorum, siluarum et aliarum vtilitatum ad eandem spectantium rite et racionabiliter existunt permansiue, Nos quoque eosdem easdem alienare, vendere et vendicioni exponere liberos et securos permisimus, immo permittimus presencium per vigorem. Quocirca vestras vniuersitates et quoslibet vestrum in solidum cert(ificamus) et assecura(mus) vtilitates dicte hereditatis **Iwasfokmezew** vocate, seu partes earundem, a prefatis Demetrio et Ladislao iuxta factam conuencionem emere, omni timore nostri ex parte et tremore postposito in hac parte. Datum in Bothfalwa feria secunda proxima ante festum natiuitatis virginis gloriose Anno domini Millesimo Quadringentesimo Vigesimo Octauo ³⁾.

Gr. Kemény József saját kezű másolata után az erd. Muzeumban (Jos. Com. Kemény Diplom. Trans. Appendix V. köt. 58. sz.) — Gr. Kemény József két másolatot használt, melyek közzül az egyik a kolozsvári

¹⁾ A **Kálnoki Nemesek**, a mai gróf és nemes Kálnokiak ősei, egy törzsből eredtek a Hidvégi gr. Nemes és Hidvégi gróf Mikó családdal.

²⁾ A gr. Székely-féle másolatban **Jovasfokmezeu** áll; e helyett a Benkő-féle másolat olvasását tartottam elfogadandónak. — Hogy itt a **hereditas** szó **székely örökség**-et jelent, bizonyos.

³⁾ A **Catalogus Manuscriptorum Biblioth. Szecheny. I. köt. 402. I.** ezen oklevelet, melynek másolata a Széchényi- (m. nemz. muzeumi) kéziratár Chartae Transsiluanicae című gyűjteményében megvan, hibásan teszi 1415-re. — Ilyen, sőt ennél sokkal feltűnőbb tévedés igen sok van ezen oklevélmásolat-gyűjtemény kivonataiban e. h. 397—411. I.

ref. coll. könyvtárában van a gróf Székely-féle gyűjteményben (IV. köt. 247. l.), a másik a n.-enyedi ref. coll. könyvtárában volt Benkő József kéziratai közt (Documenta Varia V. köt. 117. l.)

CV.

A székelyek hadszolgálati kötelezettsége Zsigmond király általános honvédelmi szabályozása szerint. 1429.

Art. XXIX. Hec est dispositio contra Turcos
 Art. XXX. Versus partes Transylvanus.
 Episcopus Transylvaniensis Banderium.
 Wayuoda Transyluane Banderia 2.
Comes Siculorum Banderia 2.
 Wayuoda Moldaus contra Turcos et partes
 Transalpinas cum tota potencia.
 Saxones, **Siculi**, Nobiles, Valachi parcium
 Transylvanarum cum potencia.

Versus Transylvaniam multabant isti:
 Banderium Regale, equites M (=1000)
 Episcopus Transylvanus, Banderium ... 1.
 Vayuoda Transylvanus, Banderia 2.
 Vayuoda Moldaus et Transalpinis cum
 omnibus suis panceratis, decem millia.
 Saxones et **Siculi** 4000.
 Nobilitas Transylvaniensis tota 3000.

Fejér Cod. Diplom. X. dar. VII. köt. 259. és 265. l.

CVI.

*Zsigmond király megengedi Kusalyi Jakcs János és Mihály székely ispánoknak, hogy a Doboka vármegyei Czegő falut, melyet a leken-
 czei szászok által megölt Czegői György és Miklós magvok szakadta
 czimén nekik adományozott, a lekenczei szászoknak, kiknek e gyil-*

kosságért bizonyos föltételek alatt megkegyelmezett, eladhassák, azok pedig ezen helységet a megölt Czegői nemesek vérdíjában azok rokonainak átengedhessék. Kelt Nagy-Szombatban 1430. mart. 26-án

Relacio domini Georgy Episcopi Transsiluani.

Nos Sigismundus dei gracia Romanorum Rex semper Augustus, ac Hungarie, Bohemie, Dalmacie, Croacie etc. Rex Memorie commendamus perpresentes, Quod quamquam Nos, Exigentibus presignis obse(qui)orum meritis, fidelium nostrorum Magnificorum **Johannis** et **Mychaelis Jakcz de kussal, Comitum Siculorum nostrorum**, necnon Egregiorum (Ladi)slai ipsius Johannis, et alterius Ladislai prefati Mychaelis Comitum fratrum carnalium, quandam possessionem **Zegew** appellatam in Comitatu de Doboka ¹⁾ parcium nostrarum Transsiluanarum existentem, que olim Gregorij et Nicolai filiorum condam Petri de eadem Zegew, alias per vniuersos Saxones populosque et Jobagiones nostros de **Lekencze** ²⁾, prefatarum parcium nostrarum Transiluanarum, interfectorum prefuisset, post huiusmodi interempcionem eorum Gregorij et Nicolai, vtpote hominum absque heredum solacio vti fertur defunctorum, ad manus nostras Regias, de huius Regni nostrj consuetudine in hac parte obseruari solita, redactam et deuolutam, prenominatis Comitibus Johanni et Mychaeli, necnon vtrique Ladislao fratribus eorundem Comitum carnalibus, ipsorumque heredibus et posteritatibus vniuersis (m)editantibus alijs litteris nostris donacionalibus exinde confectis, imperpetuum duxerimus conferendam, Nichilominusque annotatis (S)axonibus et Jobagionibus nostris, super talismodi nece seu interempcione iamfatorum Nobilium vigore aliarum litterarum nostr(a)rum graciousarum superinde emanatarum, sub certis condicionibus litteris nostris in eisdem limpidius contentis et clare specificatis, gratiam et misericordiam fecerimus specialem, Tamen nos Id de plenitudine nostre Regie potestat(is) et gracia nostra speciali duximus annuendum, ymmo annuimus presencium per vigorem, Vt prefati Saxones, et Jobagiones nostrj de lekencze, prenarratam possessionem Zegew, cum vniuersis suis vtilitatibus, et pertinencijs quibusuis a prefatis Comitibus (Johan)ne et Mychaele, ac fratribus eo-

¹⁾ A mai **Szász-Czegő** Doboka vármegyében.

²⁾ **Lekencze** falu Besztercze vidékén Szász-Czegő tőzsomszédtségében.

rundem prenominatis, secundum quod cum eisdem concordare poterint, emendi et comperandi (igy), (ips)i eciam Comites Johannes et Mychael, ac fratres ipsorum predicti, prelibatis Saxonibus et Jobagionibus nostris de prefata lekencze, eandem possessionem vendendi et pe(rp)etuandi, Emptamque et comperatam (igy) ijdem Saxones et Jobagiones nostrj, superstitibus prefatorum Gregorij et Nicolai nobilium de dicta Zegew, alias vt preasseritur per ipsos interemptorum, quibus magis congruit, pro homagio eorundem Nobilium interfectorum, imperpetuum dandi et assignandi, Ipsi siquidem superstites pretitulorum Nobilium interfectorum, pro se, ab eisdem Saxonibus et Jobagionibus nostris, recipiendi, et imperpetuas eorum hereditates reseruandi, et imperpetuum tenendi et possidendi, plenam, liberam, et omnimodam habeant potestatis facultatem, Saluis Juribus a(li)enis, Presencium patrocinio mediante Datum Tirnaue in dominica letare, Anno domini Millesimo, Quadringentesimo (t)ricesimo. Regnorum nostrorum Anno Hungarie etc. Xliij-o, Romanorum vigesimo, et Bohemie decimo.

Eredetije papiron, aljára nyomott ép pecséttel, a b. Wesselényi család levéltárában Kolozsvárt.

CVII.

Jakcs Mihály székely ispán Brassó városát biztosítja, hogy a környékbeli oláhok ellen egész hadi erejével sietve elő fog nyomulni, a város oltalmazására. Kelt Görgény várában 1434. majus 1-én.

Michael Jakch Siculorum Comes. Circumspecti viri, Amici nobis dilecti. Vti nobis renunciastis, quomodo seuissimi Turci in partibus Transalpinis forent constituti, et Valachi partis eiusdem in circumferencijs castrorum assisterent subplantandi. Quare vestras petimus amicitias presentibus, quatenus sitis constantes et vigiles, ne per eosdem nefandissimos Valachos decipiemur. Iam enim dies sexta est transacta, cum familiaribus nostris nunciauimus, vt ipsi sine mora more exercituali accedere debeant, quos speramus in breui adesse, et nisi ijdem nos preuenerint, immediate totis nostris viribus auxilio vestri in succursum non lentibus passibus, sed ce-

lere equitatu progrediemur. Pro eo, si quas nouitates vltcrius habueritis, sine tarditate aliquali nobis scire detis, vt celerius vestrum in succursum insistere valeamus. Scriptum in castro **Gergin**¹⁾, Sabbato proximo diei Rogacionis Anno domini Millesimo Quadringentesimo Tricesimo quarto.

Kivül: Circumspectis viris Judici et Juratis Ciuibus Ciuitatis Brassowiensis, Amicis nostris.

Eredetije Brassó város levéltárában. — Kiadta Marienburg, Kleine Siebenb. Geschichte 193. 1. és utána gr. Kemény József, Tud. Gyűjt. 1830. III. köt. 102—103. 1.

CVIII.

Jaks Mihály székely ispán Brassó város és vidéke birájának és esküdtejének meghagyja, hogy a hitszegő fogarasi oláhokat a havasokban egész erejükkel üldözzék s a nőket és gyermekeket kivéve öljék le. Kelt tábori szállásán 1434. június 2-án.

Michael Jakch Siculorum Comes. Circumspecti viri, Amici nobis dilecti, vestris multum regraciamur amicicijs de seruicio domino nostro Regi et huic Regno fideliter per vos facto. Igitur adhuc vestras rogamus amicicias, quatenus cum tota vestra potencia singulis diebus alpes ascendatis, et perfidos Valachos de Fogaras penitus interficiatis, demtis pueris et mulieribus, quos captos, si apprehendere poteritis, abducetis, nos autem abhine singulis diebus, dante domino, eosdem fugamus. Scriptum in descensu nostro campestri feria quarta proxima post festum sacratissimi corporis Christi Anno domini Millesimo quadringentesimo tricesimo quarto.

Kivül: Circumspectis Judici et Juratis Senatoribus Ciuitatis Brassowie, tociusque eiusdem districtus, Amicis nobis dilectis.

¹⁾ **Görgény** várában, mely a székely ispán tisztségéhez tartozott. — Valamint Marienburg ugy gr. Kemény József közlésében hibásan van e vár neve Gergiu-nak olvasva és adva **Gergin** (Görgény) helyett.

Eredetije Brassó város levéltárában. Kiadta Marienburg, Kleine Siebenb. Gesch. 194. I. és utána gr. Kemény József. Tud. Gyűjt. 1830. III. köt. 103. l.

CIX.

Kusalyi Jakcs Mihály székely ispán. 1435. mart. 12-én.

Sigismundus Dei gracia Magnifico **Michaeli Jakch de Kusal Comiti Siculorum nostrorum**, ac Egregio Ladislao de eadem Kusal (megparancsolja, hogy Almakereki Apafi Miklósnak Karácson-telkéről elszökött s az általok birt radnavölgyi kerületbe telepedett két ruthén jobbágyát adják vissza). Datum Posonij in festo beati Gregorij pape, Anno domini M. CCCC. XXX. quinto.

Eredetije az erd. kincstári levéltárban. — Másolata az erd. Muzeumban (Jos. Com. Kemény Diplom. Trans. Appendix V. köt. 115. sz.) — Kivonatát adja Fejér, Cod. Dipl. X. d. VIII. köt. 650. l.

CX.

Zsigmond király átírja és új nagyobb kettős függő pecsétjével megerősítve kiadja az Aranyos széki székelyek részére általa 1394-ben adott kiváltságlevelet. Kelt 1436. junius 6-án.

Sigismundus dei gracia Romanorum imperator semper Augustus, ac Hungarie Bohemie Dalmacie Croacie Rame Seruie Gallicie Lodomerie Comanie Bulgarieque Rex, Vniuersis christifidelibus, presentibus vtpote et futuris, presencium noticiam habituris, Salutem in salutis largitore, Fragilem humane nature memoriam prolixi tractus temporum plerumque solent eneruare, Porro ne sponte gestarum rerum series, calumpnie astucia mediante, imposterum quomodo valeat retractari, posteritati sue temporum mutabilitate pensata, fidelis demandauit antiquitas, vt acta temporalia inuiolabili litterarum patrocínio solidentur, quod presertim ea robur obtineant perpetue firmitatis, que suis temporibus excelsi principes statuere, Ad vniuersorum proinde tam presentis quam postere etatis hominum noticiam harum serie volumus peruenire, Quod fidelis noster

Johannes Siculus filius condam Adriani de Warfalwa, Celsitudinis veniens in presenciam, sua ne ceterorum vniuersorum Sicularum nostrorum de Aranijas personis, exhibuit et presentauit nobis quasdam litteras nostras priuilegiales antiquo maiori dupplici Sigillo nostro alias ante eleccionem nostram in Regem Romanorum factam, certis et racionabilibus de causis confracto et in partes dissecato tenorem litterarum priuilegialium condam excelsi principis domini Andree Regis Hungarie, continenciam aliarum litterarum similiter priuilegialium olim domini ladislai modosimili Regis Hungarie, nostrorum predecessorum, felicium recordacionum, super donacione et perhennali collacione **Terre castri de Thorda Aranijas vocate**, Juxta fluuios Aranijas Maros nuncupatos existentis, Simulcum terris et alijs cunctis vtilitatibus ad eandem spectantibus, in tenoribus iamfatarum litterarum priuilegialium predictorum condam Andree et ladislai Regis contentis specificatis enumeratis et denominatis confactarum et emanatarum confirmancium, in se confirmatiue habentes et continentes, tenoris subsequens, Supplicans memoratus Johannes Siculus suo et aliorum quorum supra nominibus nostre Maiestati humiliter et deuote vt ipsas litteras nostras priuilegiales ratas gratas et acceptas habendo, nostrisque litteris similiter priuilegialibus sub presenti nouo nostro maiori dupplici autentico Sigillo, quo vt Rex Hungarie vtimur, emanandis verbotenus inserificientes, pro pretactis vniuersis Siculis nostris, eorumque heredibus et successoribus vniuersis, Innouantes perpetue valituras confirmare dignaremur. Quarumquidem litterarum nostrarum priuilegialium tenor per omnia sequitur in hec verba **Sigismundus dei gracia** stb. (Lásd föntebb LXXIII. sz.). Nos igitur humilimis deuotisque prefati Johannis Siculi Supplicacionibus antefatis, per eundem nostre suo et aliorum Sicularum nostrorum predictorum nominibus et in personis modo antelato subiectiue oblatis Maiestati, Imperiali Regalique benignitate exauditis clementer et admissis, prescriptas litteras nostras priuilegiales, non abrasas non cancellatas, nec in aliqua sui parte suspectas, Imo mere et sincere veritatis integritate prepollentes, presentibusque de verbo ad verbum insertas quoad omnes earum clausulas continencias et articulos, non obstante eo quod nos dudum prelatorum Baronum et Regni nostri procerum communicato consilio et sana deliberacione exinde

subsecuta id statuentes decreuimus, et vbique in Regno nostro fecerimus, publice proclamari, vt vniuerse littere nostre sub predicto dupplici Sigillo nostro, sub quo antefate littere nostre priuilegiales super confirmatione pretitulatarum terrarum, superius in tenoribus iamfatarum litterarum predictorum condam Andree el ladislai Regum denominatarum confecte sunt et emann(at)e, sub p(ena) cassacionis reuocacionis et annullacionis earundem infra tempus et terminum, in preallegato nostro dudum edito decreto specificatum et prefixum sub nostro nouo dupplici autentico Sigillo quo tunc vtebamur approbade ratificande et confirmande nostro conspectui debuissent exhiberi et presentari, eedemque littere nostre priuilegiales nunc pro parte et nominibus ac in personis (prenotatorum) Siculorum nostrorum nobis exhibite tempore et termino in preallegato nostro decreto, modo quo supra specificato et prefixo secundum formam, eiusdem nostri decreti confirmande et ratificande conspectui nostri culminis non sunt neque existunt producte, et presentate, proptereaque viribus et vigoribus earum penitus destitui deberent et carere in earum vigoribus perinde ac si debito tem(pore fuissent) exhibite, de plenitudine nostre Imperialis atque Regalis potestatis relinquentes, eatenus quatenus eedem rite et racionabiliter emannate sunt, viresque earum veritati suffragantur, acceptamus approbamus et ratificamus, easque nichilominus requirantibus multiplicibus fidelitatibus et fidelium seruiciorum meritis prenotatorum vniuersorum Siculorum nostrorum de Aranyas per eos Mai(estati nostre lo)cis debitis et temporibus opportunis exhibitis et impensis, Simulcum donacione et perhennali collacione predictae terre castri de Thorda Aranyas vocate et pertinenciarum suarum prenotatarum in preallegatis litteris condam ladislai et Andree Regum denominatarum, ac alijs omnibus et singulis in tenoribus earundem litterarum nostrarum priuilegialium limpidijs contentis et specificatis, mera auctoritate et potestatis plenitudine, ex certaque sciencia nostre celsitudinis, pro ipsis vniuersis Siculis nostris de preacta Aranijas eorumque heredibus et posteritatibus vniuersis Innouantes perpetue valituras confirmamus, presentis scripti nostri patrocinio mediante, Saluo Jure alieno, In cuius rei memoriam firmitatemque perpetuam presentes concessimus litteras nostras priuilegiales p(endentis et autt)entici noui dupplicis

maioris Sigilli nostri predicti, quo vt Rex Hungarie vtimur munimine roboratas, Datum per manus venerabilis domini Mathie de Gathalowcz, prepositi ecclesie Quinqueecclesiensis Aule nostre summi Cancellarij fidelis nostri dilecti, Anno domini Millesimo quadringentesimo tricesimosexto, octauo Idus Mensis Junij Regnorum nostrorum Hungarie etc. An(no quinquag)esimo, Romanorum vigesimo sexto, Bohemie sedecimo, Imperij vero quarto, Venerabilibus in Christo patribus dominis Georgio Archiepiscopo Strigoniensi, Colocensi Spalatensi et Jadrensis (igy) Sedibus vacantibus, petro de Rozgon Agriensis, fratre Johanne de Korchula Waradiensis, Georgio lepes Transsiluanensis, Zagrabiensi Sede vacante, Henrico Quinqueecclesiensis, Simone de antedicta R(ozgon Wespr)imiensis, clemente Jaurinensis, Vaciensi Sede vacante, Georgio Nitriensis, Chanadiensi Sede vacante, Joseph Boznensis, Jacobo Sirimiensis, Tininiensi Sede vacante, Vito Corbauiensis, Johanne de dominis Segniensis ecclesiarum episcopis ecclesias dei feliciter gubernantibus, Sibiniensi Nonensi Scardonensi Traguriniensi Makarensi et pharensi Sedibus vacantibus, Item Magnificis Mathi(us de Palow)cz predicti Regni nostri Hungarie palatino, petro chech de lewa et ladislao de chaak, parcium nostrarum Transsiluanarum vaijuodis, Comite Stephano de Bathor Judice curie nostre Stephano de Frangapan Weglie, Segnie et Modrusse Comite et Mathkone de Thalloucz Regnorum nostrorum Dalmacie Croacie predictorum, Eodem Mathkone de Thalloucz tocius Sclauonie, Desew et ladislao de Gara Machouiensi, frankone de dicta Thalloucz Zewriniensi Banis, Johanne de iamfata Rozgon Thauarnicorum, Emerico et Johanne filijs condam Nicolai Wayuode de Marczalij Janitorom Johanne et Stephano de peren dapiferorum, Paulo et Johanne Kompolth de Nana pincernarum, laurencio de Hedrehwara Agazonum nostrorum Magistris, ac Stephano et Georgio de predicta Rozgon, Comitibus nostris posoniensibus, Aliisque quam pluribus Regni nostri Comitatus tenentibus et honores.

Mátyás király 1484-ki megerősítő leveléből, melynek eredetije megvan a kolozs-monostori convent levéltárában (Sedes Aranyos Fasc. A. nro. 6.)

CXI.

Kusalyi Jakcs Mihály és Tamási Henrik székely ispánok. 1437.

..... Magnifico **Michaele Jakch de Kusal et Henrico de Thamasy Comitibus Siculorum**

Az erdélyi nemesség és a föllázadt jobbágyság között 1437. apr. 11-én kötött egyességlevélben, melyet a kolozs-monostori convent levéltárából kiadott gr. Kemény József, Magazin für Gesch. Siebenb. von Anion Kurz. II. köt. 366—371. l. — Ugyanezen két székely ispán van említve az erd. nemesség és föllázadt jobbágyság közt ugyancsak a k.-monostori convent előtt 1437. jul. 6-án kötött újabb egyességlevélben, melyet kiadott gr. Teleki József, Hunyadiak kora X. köt. 3—10. l. — Tamási Henrik, néhai János fia, mint székely ispán fordul elő a somogyi convent 1437. apr. 18-ki levelében is, melyet egész terjedelmében közöl Fejér, Cod. Dipl. X. d. VII. köt. 885—887. l.

CXII.

Váraskeszi Lépes Lóránt erdélyi alvajda az erd. nemesek, szászok és székelyek részére saját pecsétje alatt kiadja az ezek közt, Kápolna mezővárosában, egymás kölcsönös segítése iránt kötött egyességet.

Kelt Kápolnán 1437. sept. 16-án.

Nos Lorandus Lepes de Varaskezi Vicevaiuoda Transiluanus, per presentes omnibus recognoscimus, quod feria secunda proxima post festum exaltacionis Sancte Crucis, nobis cum Magnifico **Michaele Jakch de Kusal et Henrico de Tamasi Comitibus Siculorum**, vnacum regni Nobilibus, Septem et duarum Sedium Saxonicalium et Bistriciensibus Saxonibus, **omniumque Sedium Siculorum**, in oppido Capolna arduas causas harum parcium tractantibus, inter predictos Nobiles. Saxones et Siculos talem fraternam disposuimus vnionem, factoque ab his dominice Crucis signo, iuramento proclamato, euo tempore iurauerunt obseruare, quomodo Sacre Corone atque inuictissimo principi et domino domino Sigismundo Romanorum Imperatori, ac Hungarie, Bohemie, Dalmacie, Croacie etc. Regi, domino

nostro naturali metuendissimo, fidelitatem euite obseruandam, et ad resistendum omnibus hoc regnum impugnantibus, cuiuscumque condicionis et inimici existant, et se inseparabiles ab inuicem iurauerunt in defensione huius regni obseruatuos, tali tamen condicione, vt dum et quando inuictissimus Princeps et dominus dominus noster Sigismundus alicuius voluntatis vel accionis versus harum trium parcium, vtputa Nobilium, Saxonum, vel Siculorum, habere intenderet, nisi flexis genibus gratiam tercię parti impetrare succurrerent, nec aliud iuuamen vlllo modo prestare teneantur, nec ausi sint modo aliquali. insuper statuerunt, vt dum et quando aliqua illarum parcium modo exercituacionis intenderent, tunc temporibus estiuilibus descensu campestri teneantur, et seniores ville propinquieris vel vicinioris supratactis exercituantibus victum administrare teneantur, nec carius, sed pro tali precio, vti ipsis villanis dare permittant, qui exercituantes modum soluendi non recusent, quicumque autem carius dare presumerint, a iudice suo non rebus, sed pena capitali puniantur. Ordinauerunt eciam, vt temporibus hiemalibus in ciuitatibus, oppidis et villis descensum habeant, et illis hospicia prebeantur, tali tamen condicione, vt nullus cuiuscumque condicionis Nobilis, aut Saxo, vel Siculus, alicuius damni nocumentum suo hospiti inferat, nec facere presumat. Qui autem damnum fecerit, iudex cum ductore belli ab eodem rigorem iuris extorqueat, et illum pena capitali vel iuxta demeritum punire teneatur. Si autem alicuius Nobilis vel Saxonis ac Siculi famulus vel Satrapa profugus efficeretur, tunc dominus ipsius Satrape recessum non suo consilio nec voluntate fuisse, iurare non recuset, sed teneatur, iuramentoque finito a suis proprijs rebus idem dominus satisfaccionem impendat. Insuper a ductore belli litteram exclusionis seu regestrum insercionis extorqueat, famulum suum imitando querat, et iuxta demeritum secundum contenta littere sentenciam exequatur, vbicumque inuenire maluerit. Statuerunt eciam firmiter obseruare, vt dum et quando alicuius hostilitatis impugnacio seu controuersia cuiuscumque condicionis euenire contigerit, et inter partibus suprascriptis Nobilium, Saxonum et Siculorum pars partem in subsidium inuocauerit, secundo die exire pars inuocata, et singulis diebus tria milliaria parte inuocante in succursum transire non omittat, sed festine in auxilium venire teneatur, queque

autem pars in contrarium fecerit, vtpote Nobiles, Saxones, et Siculi, illa pars capitali pena et non rebus puniatur iuridice. Ordinaverunt quoque et iuramento firmiter concluderunt, vt omni concessa inuidia, et inimicie causa, cuiuscumque materie existat, inter se in Christo patrem et dominum dominum Georgium Lepes Episcopum Transsilvaniensem, et eiusdem Ecclesie Capitulum, quod inter Nobiles, Saxones et Siculos integre et omnino oblita et sedata existat, nullaque illarum partium a modo in antea renouare, nec mocionem facere presumat. Si qua autem pars predictarum partium innouacionem faceret, fidefraga permaneat, et nulla aliarum partium illi in auxilium succurrere presumat. Si autem pars contra partem aliquam accionis vel racionis causam habuerit, et iuridice coram suo iudice exequatur, et index partis aduerse iustitiam in continenti administrare teneatur. Huius autem fraterne vnionis supratacte partes, Nobiles, Saxones, et Siculi, nos precibus humillimis pecierunt, vt presentes litteras eisdem in confirmacionem et sempiternam stabilitatem Sigillo nostro munire fecimus et ratificare. Datum die et termino prenotato, Anno domini Millesimo quatringesimo trecesimo septimo.

Cornides kézirataiból kiadta Katona, Hist. Crit. XII. köt. 793. l., Fejér, Cod. Dipl. X. dar. VII. köt. 912. l. és utánok gr. Kemény József, Magazin für Gesch. Siebenb. von Anton Kurz. II. köt. 362. l. — Eredetije Szebenben a szász nemzet levéltárában 79. sz. alatt.

CXIII.

Albert király Brassó városát és a barczasági kerületet hűségökért megdicsérvén, biztosítja, hogy székely ispánokul oly férfiakat nevezett ki és nem sokára le is küld Erdélybe, kik őket ellenségeik ellen meg fogják oltalmazni. Kelt Budán 1438. febr. 14-én.

Albertus dei gracia Rex Hungarie, Dalmacie, Croacie, Austri-
eque et Stirie Dux etc. Marchio Moraue etc. Prudentes et Circumspecti viri fideles nostri sincere dilecti. Commendabilem fidelitatis vestre constanciam Sacre Regni nostre Corone hucusque illibate obseruatam plurimorum fidedignorum relacio nostre patefecit

Maiestati, que tanto lecioni vultu audiuius, quanto itidem per temporis futuri processum nostro felici vigente regimine in vobis experiri peroptamus. Cupientes itaque his vestris suadentibus virtutibus vos pace optata gaudere, per alias nostras eiusdem tenoria litteras scripsimus fideli nostro Magnifico Vlad Waiuode parcium nostrarum Transalpinarum, vt ipse nullius vos dampnificacionis turbacione afficiat, quin immo eciam ab aliorum insultorum grauaminibus, signanter vero a seuissimorum Turcorum inuasionibus indemnes debeat preseruare. Quapropter ipsam vestram fidelitatem seriose requirimus et rogamus, eidem committentes, quatenus taliter vestra solita fidelitatis constancia successu temporum in vobis operis per effectum continuata appareat, vt ipsa vestrorum qualitas meritorum ad prosequendum vos fauoribus graciaram nos quasi per debitum attrahat et inducat. Illud autem eciam vobis notificandum non omisimus, qualiter inter ceteras varias nostras dispositiones **honorem Comitatus Siculorum nostrorum talibus duximus conferendum personis**, de quorum fide et operum strenuitate nulla dubitacione possumus agitari, quos paucorum dierum labente curriculo cum tali dispositione in ipsas partes Transsiluanas et versus vos transmittemus, qua eedem et vos, ipsorum suffulti presidio et defensione ab omni emulorum insultu illese poterunt et valebunt remanere. Datum Bude in festo beati Valentini martiris, Anno domini Millesimo Quadringentesimo tricesimo octauo.

Kivül: Prouidis et Circumspectis viris Magistris ciuium, Iudicibusque, Juratis Senioribus, ceterisque omnibus et toti populo nostre Ciuitatis Brassouiensis, et tocius districtus nostri Barcensis, fidelibus Nobis sincere dilectis.

Az eredetiből, kétségtelenül Brassó város levéltárából, közlötöe Marienburg, Kleine siebenb. Gesch. Pesth. 1806. 206—208. 1.

CXIV.

Albert király megparancsolja Pelsőczy Vajdafi Imrének és Csáki Ferencznek, a székelyek ispánjainak, hogy a Besztercze városában és vidékén lakó szászokat régi szabadalmaik ellenére háborgatni és terhelni ne merjék. Kelt Budán 1438. dec. 18-án.

Albertus dei gracia Romanorum Rex semper Augustus, ac Hungarie, Dalmacie, Croacie etc. Rex, et Dux Austrie etc. Fidelibus nostris Magnificis **Emerico filio Waiuode de Pelsewcz** ¹⁾ et **Francisco de Chaak, Comitibus Siculorum nostrorum**, Salutem et graciam. Pro et in personis fidelium nostrorum vniuersorum Ciuium et hospitem Ciuitatis nostre Bistriciensis parcium nostrarum Transsylvanarum, ac tocius communitatis Saxonum nostrorum districtus Bistriciensis predictae, Nobis ac dominis Prelatis, Baronibus nostris exponitur plurimum querulose, quomodo ipsi in eorum antiquis libertatibus et libertatum gracia per diuos Reges Hungarie eisdem datis et graciose concessis, per vos vestrosque homines et familiares plurimum impedirentur, in eorumque rebus et bonis contra huiusmodi eorum libertates non parum grauarentur, et damnificarentur, in preiudicium libertatum ipsorum ac damnum eorundem valde magnum. Verum quia Nos prefatos Ciues et hospites, ac Saxones nostros in antiquis eorum libertatibus et libertatum gracia irrefragabiliter tenere volumus et facere conseruari, Ideo fidelitati vestre firmissime et distinctissime precipimus et mandamus, quatenus receptis presentibus a modo in posterum memoratos Ciues et hospites ac Saxones nostros, seu alterum eorundem contra premissas antiquas libertates et libertatum eorum gracia, eis, vt preferitur, per diuos Reges Hungarie datas et indultas, nec in rebus ac bonis, et neque in personis eorum impedire, aggrauare, seu damnificare presummatis, nec sitis ausi modo aliquali, gracia nostre sub obtentu. Et hoc idem iniungimus futuris Comitibus Siculorum nostrorum predictorum similibus nostris sub preceptis inuiolabiliter obseruare. Presentibus perlectis exhibenti restititis.

¹⁾ Pelsőczy Vajdafi Imre, a **Bebek** családból, György fia volt.

Datum Bude feria quarta proxima ante festum beati Thome Apostoli, Anno domini Millesimo Quadringentesimo tricesimo Octauo.

(P. H.)

Eredetije Besztercze városa levéltárában. — Másolata az erd. főkörmányszéki levéltárban, valamint az erd. Muzeumban. (Jos. Com. Kemény Dipl. Trans. Appendix V. köt. 150. szám.)

CXV.

Lévai Cseh Péter erdélyi vajda Albert király nevében megparancsolja Zoltáni Lőrinci székely ispánnak, hogy a Székely-Vásárhelyt martius 29-én tartandó erdélyi országgyűlésre egy vagy két, vagy ha jónak látja, több székely főhadnagygyal és főbíróval jelenjen meg. Kelt Szent-Györgyön 1439. martius 1-én.

Petrus Chech de Leewa, Waiuoda Transiluanus et Comes de Zonuk, Magnifico **Laurencio de Soltan, Comiti Siculorum** ¹⁾, Salutem et amicitiam paratam eum honore. Noueritis, quod a Serenissimo Principe et domino domino Alberto, Rege Hungarie, Bohemie, Dalmacie, Croacie etc. domino nostro naturali et clemente, ardua negocia nobis apportata sunt, que generali congregacione terminari oportet. Igitur amicitie vestre per Regium mandatum firmiter committimus, vt **cum vno, vel duobus, aut si visum erit pluribus ductoribus et Judicibus ad Zeekel Wasarheli**, videlicet locum, et dominicam Judica diem congregacionis, vt stricte debetis, compareatis, nullo modo intermittere ausi. Datum in **Zenth Georgi** dominica Reminiscere, Anno domini Millesimo quadringentesimo trigesimo nono.

Kivül: Magnifico viro Laurencio de Soltan, Comiti Siculorum trium generum, amico honorando.

Kiadta Benkő József, a gróf Bethlen Gergely által vele közlött eredetiből, Diaetae sive Comitiae Trans. Cibinii et Claudiopoli 1791. 28. 1.

¹⁾ **Zoltáni Lőrincz** csak ezen egy levélben van mint székely ispán említve. A föntebbi szám alatt közlött oklevél szerint 1438. dec. 18-án Pelsőczy Bebek Imre és Csáki Ferencz voltak székely ispánok, ugyanezek viselik e tisztelet 1439. sept. 17-én is. Lásd alább CXVIII. sz. — E két időpont között Zoltáni Lőrincz igen rövid ideig viselhette a székelyek ispánságát.

CXVI.

Albert király a Brassó városi és barczasági szászok panaszos folyamodása következtében megparancsolja a székely ispánoknak, hogy az említett szászokat régi kiváltságaik ellenére letartóztatással, zsarolással és más új törvénytelen eljárás behozatalával ne háborgassák és károsítsák, sőt minden törvénytelen megtámadóik ellen oltalmazzák. Kelt Szegeden 1439. augusztus 2-án.

Nos Albertus dei gracia Romanorum Rex semper Augustus, ac Hungarie, Bohemie, Dalmacie, Croacie etc, Rex, et Dux Austrie etc. Memorie commendamus tenore presencium significantes quibus expedit vniuersis, Quod fideles nostri Prouidi et Circumspecti Georgius Mische, Johannes Kylhau Jurati Ciues nostre Ciuitatis Brassouensis, necnon Petrus Dapper, Judex Ciuitatis nostre Fewldwar vocate, nostre Serenitatis venientes in conspectum, suis ac vniuersorum et singulorum Judicum, Villicorum, Juratorum Seniorum atque Ciuium, ceterorumque nostrorum Saxonum dicte Ciuitatis nostre Brassouensis ac terre Barcensis nominibus et in personis nostre significarunt Maiestati, graui cum querela, quomodo **Comites Siculorum nostrorum** pro tempore constituti, prefatos querulantes contra libertates et prerogatiuas ipsorum per diuos Reges Hungarie, nostros scilicet predecessores, et presertim per quondam Principem gloriosissimum benedictae memorie, Dominum Sigismundum Romanorum Imperatorem ac Hungarie etc. Regem, patrem, socerum et predecessorem nostrum charissimum, eis graciose concessas, diuersimode iniusteque et indebite per detenciones ac minus licitas pactaciones hominum, ac per diuersarum nouitatum Introducciones impedirent, molestarent et dampnificarent, eosdem exponentes prescriptis eorum antiquis libertatibus et prerogatiuis vti frui et potiri non permetterent, in ipsorum preiudicium non modicum atque dampnum, Supplicantes prenotati Georgius Johannes et Petrus, suis ac prescriptorum aliorum nominibus et in personis, nostro culmini prece humillima et deuota, ut ipsos et quemlibet eorum in prenotatis eorum antiquis libertatibus, indultis, prerogatiuis et priuilegijs, per pretactos predecessores nostros, Reges scilicet Hungarie, eisdem graciose concessis, conseruare dignaremur. Nos itaque tam iustis

et Juri consonis supplicacionibus eorundem Georgij, Johannis ac Petri, per eos suis et aliorum prescriptorum nominibus modo premissis nostre prece subiectiua porrectis Maiestati, Regia pietate exauditis, tum eciam attentis et consideratis fidelitatibus et fidelium seruiciorum meritis annotatorum Judicum, Villicorum, Juratorum Seniorum ac Ciuium ceterorumque Saxonum nostrorum prefate Ciuitatis nostre Brassouiensis et terre Barcensis, per ipsos semper Sacre Regni nostri Hungarie Corone atque nostre Maiestati exhibitis et constanter obseruatis, eisdem id gracie duximus annuendum et concedendum, imo annuimus et concedimus presencium per vigorem, vt ipsi et eorum quilibet vniuersis et singulis eorum antiquis libertatibus et prerogatiuis, indultisque et graciosis exempcionibus per dominos predecessores nostros, Reges Hungarie, et signanter per dictum quondam dominum Sigismundum Imperatorem et Regem, eis vigoribus litterarum suarum exinde confectarum gracie concessis, quibus iidem ab antiquo vsque impresenciarum iusto modo riteque et legitime vsi fuerunt et gauisi, imposterum vti et gaudere valeant atque possint. Quocirca vobis fidelibus **Magnificis Comitibus Siculorum nostrorum** nunc constitutis et in futurum constituendis, firmissime precipimus et mandamus, aliud vtique habere nolentes, quatenus a modo in antea contra prenotatorum exponencium libertates et prerogatiuas nullum ex eisdem in persona detinere, aut quouis quesito illicito colore eosdem seu alterum ipsorum minus iuste et indebite impedire, molestare et dampnificare nusquam et nequaquam presummatis, nec sitis ausi modo aliquali, quin imo ipsos et quemlibet eorum in prescriptis ipsorum vniuersis antiquis libertatibus, prerogatiuis, Indultis et exempcionibus atque iustis Juribus contra alios quoslibet illegitimos Impetitores conseruare, tueri protegereque et defensare sic et adeo debeatis, vt ipsis exponentibus de cetero non sit necesse similes querelas nostre porrigere Sublimitati, et aliud nullo modo facere presummatis, gracie nostre sub obtentu. Presentes quoque post earum lecturam semper reddi iubemus presentanti. Datum Zegedini dominico die proximo post festum ad vincula beati Petri Apostoli Anno domini Millesimo Quadringentesimo tricesimo nono.

Az eredetiből, Brassó város levéltárából, közlötö **Hermann György, Siebenb. Provinzialblätter I. köt. 49—51. l.**

CXVII.

IV. Jenő pápa megparancsolja Benedek szörényi püspöknek, hogy addig is, míg az elpusztult régibb szereti (más néven milkói), vagy az annak helyébe állított, de hasonlóan elpusztult bákói püspökséget helyre állítaná, személyesen és alkalmas megbizottjai, különösen a boszniai minoriták által gondoskodják arról, hogy Moldovában, a székelysége és Havasalföldén a nép papokban szükségét ne lássson. Kelt Firenzében 1439. sept. 15-én.

Eugenius Episcopus Seruus Seruorum Dei. Venerabili in Christo fratri Benedicto Episcopo Zewriniensi ¹⁾ Salutem et Apostolicam benedictionem. Prouida Sancte huius Sedis Apostolice cura eo semper intense dirigebatur, ne populi in medio paganorum infidelium, schismaticorum, hereticorumque constituti suo spirituali vnam carerent animarum solacio, sacrorumque administracione orbarentur. Hac itaque sancta ex prouisione perinde, ac ex ea eciam principaliter racione, vt ipsa saluifica ac pura domini nostri Jesu Christi fides inter eosdem paganos, infideles, schismaticos ac hereticos fructiferos capere possit salutis propagacionisque radices, salubriter nonminus ac pie instituti fuere iam ab olim diuersissimis in terre huius mundane oris Episcopatus, inter quos sane non vltimus erat ille, quem in terra Moldaue, ob terre illius vastitatem et Christi fidelium incommodam nimis dispersionem, preter antiquiorem **Ceretensem** ²⁾ ab inicio presentis seculi iam vacantem et

¹⁾ A szörényi püspökség emlékét tartja fön az általunk föntebb LXIV sz. alatt közlött 1382-ik oklevele Gergely Szörényi püspöknek, valamint II. Ulászlónak 1502-ben Takaró Gergely Szörényi püspök részére kelt levele, melyeket legelsőben Horváth István tett közzé **Tud. Gyüjt. 1835. IV. köt. 108—115. l.**

²⁾ Ezen Moldovában fekvő **Ceretensis** = **szereti** püspökségen a hazai okleveleinkben **Milkoviensis** név alatt emlegetett püspökség értendő, melynek székhelye Moldovában a Szeretbe szakadó **Milkó** folyam partján létezett Milkó nevű magyar városban volt. E városnak ma csak nagyszerű omladékai láthatók; helyén Mira nevű oláh falu áll, a régi magyar székes egyház romjaiból épített kolostorral. **Jerney, Keleti Utazás I. köt. 196. 197. l.** — Hogy Moldovában a XV-ik század előtt csak egy püspökség létezett, s így a Jenő pápa által **szereti**-nek nevezett püspökségnek egynek kellett lenni a **milkói**-val, azon legkevésbé sem kételkedhetünk, ha teljes hitelt érdemlő oklevelünk e helyét figyelemmel olvassuk.

cum graui Christi fidelium iactura ne de presenti quidem restaurabilem ¹⁾, in terre illius metropoli **Bacchowiensi** ²⁾, sancta Bonifacij huius nominis pontificis IX. pontificatus sui anno tercio sollicitudo erexit ³⁾, ac pia Johannis huius nominis pontificis XXIII. pontificatus sui anno quarto liberalitas varijs excoluit ornauitque Indultis et prerogatiuis ⁴⁾. Cum tamen eciam Sedes hec episcopalis de presenti vacare dinoscatur ⁵⁾, exindeque maxima oriantur incommoda, quin imo et animarum iactura eo magis funesta extimescenda sit, cum non solum ipsa terra Moldaue, in qua Grecana heresis quoque quotidie magis ac magis pululare dicitur, sed et finitimi huic terre **Ciculi** ⁶⁾, partesque Transalpine, deficientibus ijsdem in oris eciam fratribus ordinis Minorum, ecclesiasticarum personarum inopia vel maxime periculoso hoc tempore laborent, Hinc fraternitati tue auctoritate Apostolica serio iniungimus, vt eo vsque eciam, donec adiuuante diuino auxilio de quo ocius restaurando siue Episcopatu Ceretensi siue vero Bacchowiensi cum dilecto in Christo filio nostro Ladislao Illustri Rege Polonie, subiectoque eidem Elia Palatino Moldaue, per apostolica scripta prouidere poterimus, curam pastorem terris in supramemoratis ⁷⁾ per te et alios, quos ad id idoneos et sufficientes putaueris, et signanter per fratres minores de regulari obseruancia Prouincie Boznensis solerter et sine mora exerceas, et exerceri facias. Nec secus sub graui Apostolice huius Sedis indignatione et censura feceris. Super quibus tamen

¹⁾ E szerint a **szereti** vagy más néven **milkói** püspökség a XV-ik század elején enyészett el, kétségtelenül a törökök dúlása miatt.

²⁾ **Bákó**, melyet Jenő pápa Moldova **metropolis**-ának nevez, a Szereth partján ma is tekintélyes kerületi város, s mintegy 3200 lakos közt ma is van benne 500 magyar catholicus lélek. **Jerney, Kel. Utaz. 158. d.**

³⁾ IX. Bonifacius 1389—1404 ült a pápai széken; a bákói püspökséget pápasága 13-ik évében és így 1401-ben állította föl, mikor már a régibb szereti vagy milkói püspökség elpusztult,

⁴⁾ XXIII. János 1410—1419. volt pápa, és így a bákói püspökségnek adott kiváltságlevele 1414-ben kelt.

⁵⁾ Alább Jenő pápa vagy a szereti vagy a bákói püspökség helyreállításáról és így világos, hogy 1439-ben a szereti helyébe állított bákói püspökség is el volt pusztulva, bizonyosan a törökök dúlásai miatt.

⁶⁾ **Ciculi** = **Siculi** = **székelyek**; mint föntebb is **Ceretensis** = **Seretensis** = **szereti**.

⁷⁾ T. i. Moldvában, a székelyek közt és Havasalföldön.

omnibus plenam et omnimodam tenore presencium tibi concedimus auctoritate apostolica facultatem. Datum Florencie, Anno Incarnacionis Dominice MCDXXXIX. Decimo Septimo Calendas Octobris, Pontificatus nostri Anno nono.

Ez oklevelet átírta Laskai Miklós bodoni (widdini) püspök 1520. jul. 27. Ez átíratnak másolata megvan az erdélyi ferenczrendi szerzet kolozsvári levéltárában. — Gr. Kemény József erről vett másolata megvan az erd. Muzeumban (Jos. Com. Kemény Diplom. Trans. Appendix V. köt. 179. sz.) — Kiadta Gr. Kemény József. Magazin für Gesch. Siebenb. von Anton Kurz. II. köt. 26—28. l.

CXVIII.

Csáki Ferencz és Pelsőczy Imre székely ispánok 1439. sept. 17-én.

..... **Franciscus de eadem Chaak, Emericus de Pelsewcz, Comites Siculorum**

Albert király és Erzsébet királyné Titelréven 1437. sept. 17-én kelt leveléből, melyet a bécsi csász. k. titkos levéltárból közöl gr. Teleki József, Hunyadiak kora X. köt. 70—73. l.

CXIX.

Losoncz Dezső és Losoncz Bánfi István székely ispánok megparancsolják Besztercze város birájának és eskütteinek, hogy az évi cenzusból, melynek fölvételét a királyné nekik megparancsolta, a mi még hátra van, e levél vivője által szolgáltatassák át nekik. Kelt Kolozsvártt 1441. január 13-án.

Desew de Losoncz alias Waywoda Transsiluanus et Stephanus filius Bani Comites Siculorum. Circumspecti viri nobis sincere grateque dilecti. Quemadmodum Serenissima domina nostra Regina nobis mandauerat, ut Censum vestri e medio provenientem leuaremus, quem scilicet Censum nobis exdedistis, demptis aliquibus partibus, insuper Anthonius Kuthler et Petrus Zaaz Censum quatuor

Oppidorum pro se retinuerunt, allegantes ijdem trecentos florenos auri et duas pecias panni leni, ac octodecim ulnas Colonie nobis dedisse. Cum tamen ijdem Antonius et Petrus litteras nostras superinde habent emanatas, quibus ipsis tenemur. Igitur volumus, et vestris dileccionibus firmiter precipimus, quatenus residuitatem ipsius Census nobis per latorem presencium remittatis, expost prefatos Anthonium et Petrum Zaaz cum regestris vestris, et litteris nostris ad nos transmittatis, vt cum regestro vestro et litteris nostris concordare valeamus, quia rationem domino nostro Regi nobis superinde exhibere oportet. Scripte in Kloswar octauo die festi Epiphaniarum domini, Anno eiusdem Millesimo quadringentesimo quadragesimo primo.

Kivül: Circumspectis et Prudentibus viris Judici et Juratis Ciuibus Ciuitatis Bistricyensis, fratribus et amicis charissimis.

Eredetije papiron, két pecséttel zárt alakban, a kolozs-monostori convent levéltárában, a lajstromozatlanok közt. — Másolata az erd. Muzeumban (Jos. Com. Kemény Dipl. Appendix V. köt. 197. sz.) Közölte gr. Kemény József, Magazin für Gesch. Siebenb. von Anton Kurz. I. köt. 415. 418. l.

CXX.

*Ujlaki Miklós erdélyi vajda, macsói bán, székely és temesi főispán.
1442. jun. 28.*

Említve van a székes-fejérvári káptalan e napon kell levelében, melynek a bécsi cs. levéltárban lévő eredetijéből csak rövid magyar kivonatát adja Horváth Mihály, Magyar tört. tár. IX. köt. 62. l.

CXXI.

Hunyadi János erdélyi vajda, székely és temesi ispán. 1443. apr. 25.

Johannes de Hunyad Vayuoda Transyluanus, **Siculorumque** et **Temesiensis Comes**

Hunyadi János Apátfalván 1443. apr. 25. kelt parancsában, melyet egészen közöl gr. Teleki József, Hunyadiak kora X. köt. 124. l.

CXXII.

A kolozsmonostori convent bizonyítja, hogy előtte Székely Antal az erdélyi káptalan dékánja és kanonokja megjelenvén, azt a 19 márka finum ezüstöt, melylyel neki anyai rokona Szent-Györgyi Mihály, György fia, Mihály unokája, még attól fogva tartozik, mikor ő az illyefalvi egyház papja volt, lelke üdvéért a gyula-fejérvári Sz. Mihály egyházának adta és hagyományozta. Kelt 1443. apr. 28-án.

Conuentus beate Marie virginis de Clusmonostra. Memorie commendamus, Quod quum iustis et salubribus institucionibus humana subuenire debeat memoria, ne ea cum tempore in obliuionem cadant. Hinc ad vniuersorum tam presencium quam et futurorum volumus peruenire notitiam. Quod honorabilis vir Magister **Antho-nius Siculus** ¹⁾ decanus et Canonicus ecclesie Transyluane ad nostram accedens personaliter presenciam, adstante lateri eius ob senectutem honorabili viro **Andrea archidiacono de Tylegd** ²⁾, Canonico eque dicte ecclesie Transsiluane, confessus est coram nobis, viueque sue vocis oraculo retulit nobis eo modo, quod decem et nouem illas marchas argenti fini ponderis Budensis, quibus eidem honorabili viro magistro Anthonio, dum idem adhuc presbyter et rector ecclesie **de villa Elie Siculorum de Sepsy** ³⁾ fuisset, Michael filius Georgi), filij alterius Michaelis de **Zenth Giurgi** ⁴⁾ matruelis suus certis de causis iustis et legitimis hereditarijs tenebatur, neque tamen ad presens vsque recompensasset, dicte ecclesie Sancti Michaelis Archangeli Transsiluane in dotem spiritualem, animeque sue refrigerium donasset et legasset, prout donauit et legauit ir-reuocabiliter, harum nostrarum vigore et testimonio litterarum medi-ante. Datum feria tertia proxima post festum beati Georgy mar-tiris, Anno domini Millesimo quadringentesimo quadragesimo tercio.

¹⁾ A **Székely Antal** névben a **Székely** szó nem családnévnek veendő, mert az itt csak annyit jelent, hogy Antal kanonok székely volt.

²⁾ A **telegdi esperestség** Udvarhely széken feküdt.

³⁾ **Illyefalva** Sepszi székben.

⁴⁾ **Sepsi-Szent-György**.

Gr. Kemény József saját kezű másolatából, az erd. Muzeumban (Jos. Com. Kemény Dipl. Trans. Appendix Tom. V. 224. sz.) gr. Batthiany Ignác erd. püspök másolata szerint, ki másolata után ezt jegyzette: „Ex literalibus vetustis Capituli nostri.”

CXXIII.

IV. Jenő pápa a Szent-Ferencz rendi szerzetesek boszniai vicariatusa alá veti s azzal egyesíti a rendnek Scythiában, Moldvában és a hét székelly széken lévő és ezután keletkezendő valamennyi conventjeit, házait, ezek között név szerint a maros-vásárhelyit s a rend boszniai vicariusának s a szerzet tagjainak számos kiváltságot és kedvezményt enged. Kelt Rómában 1444 február 1-én.

Eugenius Episcopus Seruus Seruorum Dei. Dilectis filiis Vicario et fratribus vicarie Bozne nuncupatis ordinis minorum presentibus et futuris. Salutem et Apostolicam Benedictionem. Sacre Religionis, sub qua mundanis abiectis illecebris, cum additione voluntarie paupertatis. Domino in virtutum humilitate devotum impenditis, et sedulum etiam in fauorem fidei catholice famulatum, merita promerentur, ut Apostolica Sedes vos fauoribus benignis confoueat, et specialibus gratijs prosequatur in illis presertim, per que fides ipsa amplietur, vosque pie vite studio vobis ipsis et alijs ad animarum salutem proficere valebitis. Attendentes igitur, quod vos, presertim in partibus septemtrionalibus honorem et propagationem Christiani nominis diligenter ac fideliter hactenus prosecuti estis, in dies prosequimini etiam in Scythie partibus, in quibus paganorum multitudo consistit, ad quas partes, suffulti auctoritate Apostolica, pro lucrificando animas, et innumerabiles populos, gremio sancte Romane Ecclesie uniendos, dum tempus exstiterit oportunum, sicut accepimus, omni postposito timore, libenter intenditis, seu aliqui vestrum intendunt proficisci, et in Moldaue, in quibus tam a longis pestiferum virus schismatis, quod adhuc nonnullos illarum partium populos, qui ad Romane Ecclesie vnitatem nuper redierunt, inficere non desinit, quam a paucis temporibus atra prauitatis hereticæ et potissimum Hussitarum lethifera pestis in maximum Christiane fidei detrimentum, quamplurima germinarunt peruersa germina, que

dietim, nisi desuper opportune prouideatur, abundantius succrescent, **ac in septem Sedilibus Siculorum partibus, in quibus licet heretice prauitatis pestis huiusmodi notorie non apparet, propter tamen ecclesiasticarum personarum cure animarum intendere debentium paucitatem, nec non Diecesium nimiam distantiam ab eisdem populis, quasi doctrine fideique, (cum ibidem pauci admodum vel quasi nulli sint, qui illis verbum Dominicum annuncient), in dies magis redduntur ignari,** pro fidei huiusmodi, nec non diuini cultus et religionis augmento plurimos labores et studia fructuosa impendere poteritis, et libenti animo impendetis, vt eo feruentius ipsis laboribus et studijs insistere valeatis, quo vos Apostolicis fauoribus et gratijs amplioribus per nos et Sedem predictam noueritis circumfultos, ac inherentes nonnullis gratijs et Indultis per nos **quondam Dionisio de Ujlak vestri ordinis professori, ac in dictis Scythie, Moldauię, ac septem Sedilibus Siculorum inibi Commissario nostro,** ab eo pro tempore substitutis, dudum concessis, motu proprio, non ad vestram vel alicuius pro vobis, Nobis super hec oblate petitionis instantiam, sed de nostra mera deliberatione, et certa scientia, auctoritate Apostolica, tenore presentium **omnia et singula in eisdem Scythie, Moldauię, et Septem Sedilibus Siculorum partibus existentia,** et que in posterum erunt, nec non Bude, et Pesthini, ac Zegedini, atque **Fori Siculorum** ¹⁾, et ubilibet consistencia, que Venerabilis Frater noster Julianus Episcopus Tusculanus in certis partibus dicte sedis Legatus vobis assignauerat, et in posterum assignabit forsitan alia, Conuentus, domos, ac loca dicti ordinis, quecunque, et qualiacunque sint, cum omnibus personis, priuilegijs, gratijs, indultis, iuribus et pertinentijs suis prefate Vicarie in perpetuum subiicimus, unimus, et incorporamus, ita quod sint unita, incorporata, et subiecta, ac in eis pro tempore degentes Fratres omnibus et singulis exemptionibus, immunitatibus, priuilegijs, indulgentijs, gratijs, indultis, in specie seu in genere per nos, vel per Sedem Apostolicam alijs domibus et locis dicte Vicarie, ipsorumque Fratribus hactenus quomodolibet concessis seu in posterum concedendis vtantur, et gaudeant, ac vti et gaudere possint. Nec

¹⁾ Ez adatból látjuk, hogy a Sz. Ferencz rendi minoritáknak 1444-ben a székely földön Csik-Somlyón kívül Maros-Vásárhelyt is volt zárdájok.

non dilectum filium Fabianum de Bathia, ac omnes et singulos dictus Vicarios dicte Vicarie, qui pro tempore erunt, et ab eis pro tempore substitutos, tam in subiectis, vnitis et incorporatis predictis, quam alijs Conuentibus, domibus et locis prefate Vicarie, nostros, et successorum nostrorum Romanorum Pontificum canonicè intrantium, qui pro tempore erunt, ac Sedis predictæ Commissarios facimus, constituimus, et etiã deputamus, ipsique Fabiano, Vicarijs et substitutis, quod nostro et successorum nostrorum, ac Sedis prefate nominibus, in omnibus et singulis subiectis, vnitis et incorporatis, et alijs Conuentibus, domibus ac locis Vicarie prefate, eorumque personis, illas prorsus et, similes, ac easdem in omnibus, tam gratiam quam iustitiam concernentibus, et alijs quibuscunque omnimodam iurisdictionem, potestatem et facultatem habeant, et exercere possint, quas Generalis Minister dicti Ordinis pro tempore existens in illis habet, et si in dictis partibus presens foret, habere et exercere posset, Preterea quod Fabianus, seu Vicarius pro tempore, et substituti predicti, ac **omnes et singuli Fratres in ipsis Scythie, Moldaue, et Septem Sedilibus Siculorum partibus pro tempore commorantes** omnium et singulorum fidelium, et si ad Christianam fidem conuerti voluerint, ac conuersi et baptizati fuerint, etiã infidelium ad eos pro tempore vndecunque confluentium confessiones audire, et pro commissis ab eisdem etiã quantumcunque grauibus et enormibus criminibus et delictis, etiã si Simonia et alias talia fuerint, propter que Sedes ipsa merito sit consulenda, debitam absolutionem impendere, et penitentiam iniungere salutarem, nec non illos a quibuscunque excommunicationis, suspensionis et interdicti, et alijs ecclesiasticis sententijs, censuris et penis, tam a iure quam ab homine latis et promulgatis, etiã in dicte Sedis reseruatis casibus, in forma ecclesie consueta iniunctis sibi pro modo culpe penitentia salutari et alijs, que de iure fuerint iniungenda, absoluere, et cum eis super quibuscunque irregularitatibus, homicidij voluntarij, bigamie, et mutilationis membrorum casibus duntaxat exceptis, dispensare, ac omnem ab ipsis inhabilitatis et infamie maculam siue notam per eos quomodolibet contractam penitus abolere, ac alijs Eucharistie, Baptismatis, Chrismatis seu confirmationis, extreme vnctionis, aliaque ecclesiastica Sacramenta ministrare, apostatas a fide seu religione ad peniten-

tiam salutarem et habitum sue religionis, nec non alios ad plenariam ipsorum reconciliationem recipere et admittere, nec non alia iura parochialia eis ministrare, regere, et exercere, capellas quoque et altaria, nec non calices et paramenta ecclesiastica, oleum sanctum et chrisma conficere et benedicere, ac reconciliandas ecclesias, et reconcilianda Cemeteria reconciliare, de matrimonialibus et alijs causis spiritualibus cognoscere, illasque decidere, et in illis illam prorsus iurisdictionem habere et exercere, quam Diecesaneus Episcopus, si ibi esset, habere et exercere posset, Cum Schismaticis quoque, hereticis excommunicatis, seu interdictis quibuscunque, quantumcunque notorijs, nisi Fabianus et Vicarius pro tempore, aut substituti predicti eos vitare mandauerint, in quibuscunque eorum negotijs, etiam in dininis officijs, et extra, dum tamen in crimine non participant, participare, et insuper, vt vestrorum bonorum operum fructus valeant per amplius propagari, quod Fabianus, et Vicarius pro tempore, et substituti predicti nonmodo **in dictis Scythie, Moldaue et Septem Sedilibus Sicularum Partibus**, que Vicarie predictae subiecimus, annexuimus, incorporauimus, vt prefertur, nonmodo iam constructa ad Obseruantiam predictam reducere, sed etiam alia Conuentus, domos, locaque, vnum, duo, tria et plura, ac tott, quott ipsi Vicario expediens videbitur, pro vestris vsu et habitatione de nouo acquirere, et in eis ecclesias cum campanilibus, campanis, cemeterijs, dormitorijs, hortis, hortalijs et alijs necessarijs officinis fundare et construere, Preterea, quod quotiescunque Confessor, vel Confessores, quem et quos vos, vel vestrum quilibet presentes et futuri pro tempore, de dicti Vicarij et inferioris Superioris vestri, si eius copia commode haberi potuerit, licentia duxeritis eligendum, seu eligendos, vestras et vestrum cuiuslibet confessiones audire, ac pro commissis criminibus, excessibus et delictis, etiam in reseruatis predictae Sedi casibus, vobis et cuiilibet vestrum debitam absolutionem impendere, ac iniungere penitentiam salutarem, nec non vos, et quemlibet vestrum a quibuscunque excommunicationis, suspensionis et Interdicti, alijsque censuris, sententijs et penis a iure seu nomine promulgatis, etiam in casibus prefate Sedi reseruatis, quoties similiter opportunum fuerit, absolvere, et cum vobis, ac vestrum quoquolibet, super irregularitatibus, si quas huiusmodi sententijs ligati, missas et alia diuina, offi-

cia, non tamen in contemptum clauium celebranda, aut immiscendo se illis, seu alias quomodocunque contractis, homicidij voluntarij, mutilationis membrorum, et bigamie casibus predictis duntaxat exceptis, dispensare, omnemque a vobis et quolibet vestrum inhabilitatis et infamie maculam, siue notam, per vos vel quemlibet vestrum quomodocunque contractam abolere, nec non vobis in sinceritate fidei, vnitatem Sancte Romane ecclesie, et deuotione nostra et successorum nostrorum, Romanorum Pontificum canonice intrantium persistentibus plenariam remissionem in mortis articulo, quam etiam quemlibet vestrum, quem in huiusmodi articulo Confessoris copiam non habere contingeret, dummodo in vera contritione decederet, consequi volumus, concedere valeant, Et insuper, quod Fratres Vicarie predictae, qui sunt, et pro tempore erunt idonei ad annunciandum verbum Dei, cum licentia tamen Fabiani, aut Vicarij pro tempore huiusmodi, qui etiam absque Capituli congregatione, de consilio aliquorum Fratrum discretorum, quoties opus fuerit, verbum dei publice tam in vestris, quam alijs ecclesijs, et locis publicis ciuitatum, terrarum et locorum prefate Vicarie Ordinariorum locorum, prelatorum ecclesiarum, et aliorum quorumcunque licentia desuper nullatenus requisita, publice proponere, ita tamen, quod si in Metropolitana, aut alijs Cathedralibus, seu Collegiatis, vel aliquorum Ordinum ecclesijs predicare voluerint, prelatorum eorundem licentiam obtinere teneantur, Quodque vos et quilibet vestrum ex transgressione quarumcunque constitutionum predicti Ordinis, presentium et futurarum, dummodo in quantum humana fragilitas patitur, regulam vestri Ordinis dicti studeatis obseruare, peccatum minime incurratis, Preterea omnibus et singulis Christi fidelibus, qui de bonis a Deo sibi collatis vnum pro centenario, id est centesimam partem bonorum suorum pro liberatione fidelium captiuorum de manibus infidelium, seu pro erectione et manutentione domorum et locorum in Scythie, Moldaue, et Septem Sedilibus Siculorum Partibus predictis duntaxat pro tempore constituendorum, et sustentatione vite Fratrum, qui ad infidelium et presertim dictas Scythie partes pro tempore transire voluerint, pie erogauerint, quod confessores seculares et regulares etiam ex vobis, quos duxerint eligendos, confessionibus eorum diligenter auditis, cis pro commissis ab eis excessibus, criminibus et delictis, in omnibus,

etiam prefate Sedi reseruatis casibus, semel tantum debitam absolutionem impendere et iniungere penitentiam salutarem, nec non eis insinceritate, vnitate et deuotione predictis persistentibus plenariam remissionem in mortis articulo concedere valeatis, ita tamen, quod Confessores ipsi de his, de quibus fuerit alteri satisfactio impendenda, eam dictis fidelibus, per eos, si supervixerint, vel successores suos, si tunc forte transierint, faciendam iniungant, quam dicti fideles vel successores facere teneantur, quodque per vnum annum a tempore, quo sibi concessio huiusmodi concessa fuerit, singulis sextis ferijs, impedimento legitimo cessante ieiuent, et si predictis diebus ex precepto ecclesiastico iniuncta penitentia, voto, aut alias ieiunare teneantur, vna alia die singularum septimanarum eiusdem anni, qua ad ieiunandum, vt premittitur, non sint adstricti, ieiuent, et si in aliqua eius parte aliquis ipsorum legitime fuerit impeditus, anno sequenti vel alias quam primum potuerit, huiusmodi ieiunium modo simili supplere teneantur, Porro si forsitan alias prelibatum ieiunium in tota, vel in parte commode adimplere nequiverint, eo casu confessores ieiunium ipsum in alia pietatis opera commutare valeant, quo parimodo adimplere debeant, alioquin eiusmodi confessio plenarie remissionis, quoad non implentes duntaxat, nullius sit roboris, vel momenti, eadem autoritate concedimus pariter, et indulgemus. Volumus autem ne, quod absit, vos et fideles erogantes predicti ex confidentia remissionis huiusmodi reddamini ac reddantur prolixiores ad illicita in posterum committenda, quod si ex confidentia eiusmodi aliqua illicita forte commiseritis, et committerent, quod illa eadem confessio committentibus nullatenus suffragetur, quodque per quascunque literas Apostolicas dicto Generali Ministro, seu alijs quoquomodo concessas, vel in posterum concedendas, gratie indulta, et alia supradicta nullatenus intelligantur reuocata, non obstantibus felicis recordationis Bonifacii prohibitione, ne Fratres Ordinum Mendicantium in aliqua Ciuitate, castro, vel villa, seu alio loco quocunque ad inhabitandum domum vel locum de nouo recipere, seu receptum mutare presumant absque Sedis predictae licentia speciali, facientes plenam et expressam de prohibitione huiusmodi mentionem, et Clementis V. Romanorum Pontificum predecessorum nostrorum, et alijs constitutionibus et ordinationibus Apostolicis, nec non statutis et consuetudini-

bus dicti Ordinis, iuramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alias roboratis, priuilegijs quoque et indulgentijs, ac literis Apostolicis generalibus, et specialibus, quorumcunque existant, perque presentibus non expressa, vel totaliter non inserta, effectus earum impediri valeat quomodolibet, vel differri, et de quibus quomodocunque totis tenoribus habenda sit in nostris literis mentio specialis, quibus omnibus, et singulis illis alias in suo robore permansuris, quod premissa derogare intendimus, et expresse derogamus, ceterisque contrarijs quibuscunque presentibus, quoad sub Obseruantia huiusmodi vixeritis, duntaxat valituris. Nulli ergo hominum liceat hanc paginam nostre subiectionis, vnionis, incorporationis, facti, constitutionis, deputationis, concessionis, indulti, voluntatis, intentionis et derogationis infringere, vel ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare presumpserit, indignationem omnipotentis Dei et beatorum Petri et Pauli Apostolorum eius se nouerit incursurum. Datum Rome apud Sanctum Petrum, Anno incarnationis dominice MCCCCXLIV. Kalendis Februarij, Pontificatus nostri anno decimo quarto.

Az erdélyi franciscanus rend kolozsvári levéltárából közölte gr. Kemény József, Magazin für Gesch. Siebenb. von Anton Kurz. II. köt. 49—57. l.

CXXIV.

IV. Jenő pápa a csík-somlyai szent Ferencz-rendi kolostor Szűz Mária tiszteletére szentelt egyháza javára, melynek ujra építése még nincs befejezve, mind azon hiveknek, kik az említett egyházat Sarlós Boldogasszony napján (julus 2 án) estvétől másik estvéig áhítatosan látogatják s az egyház javára adakoznak, a rájuk szabott vezeklésből hét esztendőtt elenged. Kelt Rómában 1444. január 27-én.

Eugenius Episcopus etc. Dilectis filiis universis Christi fidelibus presentes litteras inspecturis, salutem etc. Dum precelsa meritum insignia, quibus regina celorum virgo dei genitrix gloriosa sedibus prefata sidereis quasi stella matutina prerutilat, devote considerationis indagine perscrutamur, dum etiam intra, mentis archana

revolvimus, quod ipsa utpote mater misericordie et veritatis amica, humani generis consolatrix, pro salute fidelium, qui delictorum onere pergravantur, sedula exoratrix et pervigil ad regem, quem genuit, intercedit, dignum, quin potius debitum arbitramur, ut Christi fideles ad eiusdem virginis assiduum venerationem iugemque memoriam quasi quibusdam allectivis muneribus, indulgentiis videlicet et remissionibus invitemus, ut exinde reddantur divine gratie aptiores. Cum itaque sicut accepimus, **ad ecclesiam beate Marie semper virginis domus ordinis fratrum minorum de observantia, que in territorio ville Somlyo Transilvaniensis diocesis in confinibus Valachie prope Tarfariam seu non longe ab eadem de novo construere cepta, et adhuc in suis structuris et edificiis perfecta non existit**, ingens fidelium multitudo devocionis causa confluere consueverit, ac diutius non cessat confluere: Nos cupientes, ut dicta ecclesia, que pro profectioe huiusmodi constructionis magnis expensis, nec non libris, calicibus et aliis paramentis ecclesiasticis, ceterisque pro divinis celebrandis officiis necessariis plurimum indigere noscatur, in constructione huiusmodi perficiatur, et congruis honoribus frequentetur, ut fideles ipsi eo libentius devotionis causa ad eandem ecclesiam confluant, et ad perfectionem constructionis huiusmodi eiusque conservacionem, nec non alia premissa manus promptius porrigant adiutrices, quo ex hoc ibidem dono celestis gratie uberius conspexerint se refectos, de omnipotentis dei misericordia et beatorum Petri et Pauli apostolorum eius auctoritate confisi, omnibus vere penitentibus et confessis, qui in visitatione beate virginis genitricis domini nostri Iesu Christi festo, a primis vesperis usque ad secundas vespas, ecclesiam predictam devote visitaverint annuatim, et ad perfectionem et conservacionem, nec non alia predicta manus porrexerint adiutrices, septem annos de iniunctis eis penitentiis misericorditer relaxamus presentibus, perpetuis futuris temporibus duraturis. Datum Rome apud Sanctum Petrum anno incarnationis dominice millesimo quadringentesimo quadragésimo quarto, sexto Kal. Februarii. Pontificatus nostri Anno quartodecimo.

A római curia eredeti regestáiból közli Theiner, Vetera monumenta hist. Hungariam sacram illustrantia. II. köt. 226. l.

CXXV.

Hunyadi János erd. vajda, Szolnok vármegyei, székely és temesi főispán s a kir. sereg főkapitánya. 1444. aug. 11-én.

Nos **Joannes de Hunyad** voiuoda Transiluanus, **Siculorumque**, nec non Comitatum Szolnok et Temesiensis Comes, Supremusque Capitaneus armorum et dux milicie exercitus Christianissimi Regis Hungarie

Hunyadi Jánosnak Szentmiklósi Pongráczczal ezen nap Temesvárt kötött frigyleveléből, melyet Cornides kézirataiból közöl Katona, Hist. Crit. XIII. köt. 296. l. és Fejér, Genus et incunabula Joh. Hunyadi 63. l.

CXXVII.

Ujlaki Miklós erdélyi vajda, macsói bán, temesi és székely ispán 1446. jan. 6-án.

Nos **Nicolaus de Wylak** inter cetera Wayuoda Transsiluanus, Banus Machouiensis, Siculorum et Temesiensis Comes (Cillei Fridrikkel és fiával Ulrikkel, Tótország bánjaival, szövetséget köt). Datum in Castro nostro Palatha in festo Epiphaniarum domini, Anno eiusdem Millesimo quadingentesimo quadragesimo sexto.

A bécsi csász. titkos levéltárból egészen közölte Chmel, Gesch. Kaiser Friedrichs IV. II. köt. 737. l. — Említve van Ujlaki mint erd. vajda, székely és temesi ispán IV. Fridrik 1445. sept. 16-án kelt levelében is, melynek a bécsi cs. levéltárban lévő eredetijéből kivonatát adja Chmel, Regesta Fridor. IV. Anhang. I.XXV. l.

CXXVII.

Györgyi Bodó Gergely és Vizaknai Miklós erd. alvajdák Kis-Szőlősi Kelemen és Benedek perét, melyet Kis-Szőlős fele részének visszavételéért Mosoni Bicsak, Benedek fia, ellen folytattak, a vizkereszti törvényszakról a szent-györgynapira halasztják. Kelt Tordán 1446. január 22-én.

Nos **Gregorius Bodo de Gewrgij** ¹⁾ et Nicolaus de Wizakna Vice Vaiuode Transsiluani, Damus pro memoria, quod causam, quam demens et Dominicus de **Kiszewlews** contra **Bichak** filium Benedicti **de Moson** ²⁾, iuxta continenciam litterarum nostrarum prorogatoriarum super facto recaptiuacionis directe medietatis possessionis Kiszewlews excepta quarta parte eiusdem, in Comitatu de Kikkellew existentis, in octauis festi Epiphaniarum domini mouere habuit coram nobis, de generali regni Nobilium voluntate ad octauas festi beati Georgij martiris nunc venturas duximus prorogandam. Datum Thorde decimo die termini prenotati, Anno domini M-o CCCC-o XLVI-to.

Eredetiről vett másolata Huszti András, Wayuodae Trans. cz. kéziratában az erd. Muzeumban. — Erről vett másolata ugyanott, Jos. Com. Kemény, Diplom. Trans.

CXXVIII.

Emőkei Miklós, András fia, előbb székelyek alispánja. 1446.

Dicitur nobis in personis **Nicolai filij Andree de Emeke pri-dem Vice Comitatis Siculorum** ac Petri filij Nicolai de Berekfalw

¹⁾ Huszti munkájában ez a név hihetőleg e munka újabb másolója által is elrontva így áll: **Georgius Bode de Görgin**. Hogy azonban e levelet **Györgyi Bodó Gergely** adta ki, kétségtelen. Előfordul ő mint erd. alvajda éppen ezen 1446-ki évben **Gregorius Bodo** néven. **Gr. Teleki József, Hunyadiak kora. X. köt. 182. I.** s mint budai várnagy 1452-ben **Gregorius Bodo de Gewrgij** néven. **U. o. 345. I.** — Azért e nevet mulhatatlannak tartottam vissza állítani.

²⁾ **Moson** falu Maros széken. Innen írta magát a Maros széken tekintélyes **Bicsak** család, melynek tagjai a Maros széki főtisztek jegyzékében (1491—1515) is szerepelnek.

Quomodo ipsi in domynium directarum et equalium medietatum possessionum Hedrehel, Wysnije, Hencze, ac Genges omnino in Comitatu Sijmigiensi habitarum et existencium legitime vellent Introire

A somogyi convent 1446. oct. 18-án kelt jelentéséből, melynek eredetije megvan Inkey József iharos-berényi levéltárában, honnan ez oklevél egész terjedelmében közölve van Hazai Okmánytár IV. köt. 339—341 l. — Ez az Emőkei Miklós hihetőleg Tamási Henrik székely ispán alispánja volt 1437-ben; következtethetjük ezt abból, hogy a fönt említett helységeket az elhalt Tamási László és Henrik jószágaiból a Tamásiakkal rokon Székcsői Herczeg család adta Berekfalvi Szopa Péternek és Emőkei Miklósnak életök idejére, a Tamásiaknak tett hű szolgálataikért. Lásd: Hazai Okmánytár IV. köt. 847. l.

CXXIX.

Hunyadi János Magyarország kormányzója, Udvarhely szék közgyűlésében, azon Jánosfalván Udvarhely szélien a Homoród vize mellett lévő malomhelyet, melyet előbb Antalnak, Sebestyén fiának, és fiainak Tamásnak, Beczének és Mihálynak adományozott volt, azon esetre, ha Véczkci András és Benedek s Jánosfalvi Mihály, Pál és Antal ötvened magokkal esküdve bebizonyítják, hogy az a hely ősi örökségök, nekik örökre visszaitéli és adománylevelét megsemmisítettnek nyilatkoztatja. Kelt Udvarhelyt 1448. január 22-én.

Nos Johannes de Hwnyad Regni Hungarie Gubernator etc. Memorie commendamus, Quod quum **in congregacione nostra generali vniuersitati Siculorum Sedis Wdwarhel** feria tertia proxima ante festum beate Prisce virginis **in Wdwarhel celebrata** Andreas et Benedictus de **Veczke** ¹⁾ ac Paulus Michael et Anthonius de **Janosfalwa** ²⁾ in ipsorum ac filiorum et aliorum fratrum ipsorum vniuersorum personis de medio aliorum nostram exurgendo in presenciam proposuerunt eomodo, Quod Anthonius filius Sebastiani ac Thomas et Becze ac Michael filij eiusdem a Nobis quendam locum

¹⁾ **Véczke** falu Udvarhely széken.

²⁾ **Jánosfalva** falu Udvarhely széken a Kis-Homoród folyó partján.

Molendini **in fluuio Ho(mo)rod** in facie dicte possessionis Janosfalwa et intra metas eiusdem decurrentis sibiipsis Impetrassent, Quo audito prefati Anthonius Thomas et alij predicti responderunt ex aduerso quod hoc verum foret quod ipsi a nobis perpetuo Jure vigore nostrarum litterarum mediante sibiipsis Impetrassent, Et quia nos cum Juratisassessoribus eiusdem nostre Congregationis annotatis Andree et Benedicto de Weczke ac alijs predictis Quinquagesimo se ita vt vnus sit de dicta possessione Janosfalwa alij autem sint de districtu Wdwarhel ac duobus aliquibus decimatoribus sursum dictam aquam commorantibus Sabbatho proximo videlicet in festo venturo in facie dicte terre et Georgio weres de Zenthlazzo quibus per presentes illac terminum et locum ad prefixos accedere Jubemus Super eo quod prescriptum locum Molendini progenitorum eorundem sit ipsisque omnis Juris titulo Jure hereditario attingeret Aut scilicet ne, Juramentum deponere debeant et teneantur Qui si ipsi Andreas et Benedictus et alij supradicti prescripta eorum Juramenta termino et loco in prefixis deposuerint extunc dictum locum Molendini ipsis actoribus eorumque heredibus vniuersis in perpetuum adiudicamus possidendum Saluo Jure alieno volumus in super vt facta ipsa Juramenti depositione antelate littere nostre donacionales prenotatis Anthonio et Thome ac alijs predictis date vane casse et exhibitoribus nociture reddantur et committantur Testimonio presencium mediante. Datum in Wdwarhel predicto sexto die termini prenotati Anno domini MCCCCXL-mo octauo. Volumus autem vt vos scilicet Anthonius et Georgius facta ipsa Juramenti deposicione prescriptum locum Molendini Andree et alijs prenomatis actoribus statuere, Seriemque tandem omnium premissorum nobis oretenus referre et recitare debeatis et teneamini. Datum vt supra.

(P. H.)

Eredetije igen elavult és szakadozott papiron az aljára veres viaszba nyomott pecsét töredékével, az erd. Muzeumban, (Mike Sándor gyűjt. I. köt.)

CXXX.

Rudai György bizonyítja, hogy Véczei András mellett, kinek esküje ellen Szentpáli Tamás, Antal fia, kifogást tett, azt állítván róla, hogy nincs öröksége, az ő és a szék kapitányának ez ügyben kiküldött emberei előtt Udvarhelyszék közönsége egy szívvvel lélekkel bizonyosságot tett, hogy van öröksége. Kelt Segesvárt 1448. febr. 6-án.

Agiles viri Amici nostri honorandi, licet Thomas filius Anthony de **Zenthpal** ¹⁾ vnum ex conjuratoribus, Andream de Weczke, intercepterit dicendo quod ipse non esset homo hereditatem habens, Ad cuius certitudinis veritatem vncum homine **Capitanei exercitus vestri** ²⁾ nostrum hominem direxeramus Dum autem ydem nostri et dicti Capitanei homines in vestrj medium accessissent, tunc vos vnanimiter retulissetis quod amplius non esset de hoc facto laborandum quia Idem conjurator homo esset hereditatem tenens Vnde nos hijs perceptis, prefatum hominem nostrum illac non misimus et nec ipsum Andream ad hoc mittere voluimus, nisi factum huiusmodi deposuimus, in vestra deliberacione contenti remansimus. Datum in Segeswar feria tertia proxima ante dominicam Inuocauit Anno domini Mccccxmo octauo.

Georgius de Ruda.

Kivülről: Agilibus viris vniuersis Senioribus ac Judicibus terrestribus ceterisque Siculis Sedis Odwarhel Amicis nostris honorandis.

Eredetije papiron zárt alakban, zöld viaszba nyomott pecséttel, az erd. Muzeumban (Mike Sándor gyűjt. 1. köt.)

¹⁾ Szent-Pál, a mai **Homoród-Szent-Pál**, Udvarhelyszéken.

²⁾ A **Capitaneus exercitus** magyarul a XVI-ik századi lajstromokban **főhadnagy**.

CXXXI.

Hunyadi János Magyarország kormányzója néhai Kisfaludi Gerőfi Lászlónak a székelj földön Kisfaludon, Szent-Ivánon, Bergenyén, Szabédon és Ernyén lévő birtokainak felét Somkerek Erdélyi Miklósnak és Istvánnak, másik felét pedig néhai Kisfaludi Gerőfi István leányának Margitnak itéli. Kelt az erdélyi nemesség Szászsebesi gyűlésében, 1451. május 2-án.

Nos Johannes de Hwnyad Regni Hungarie Gubernator etc. Memorie commendamus perpresentes Quod nos vnacum vniuersis parcium Transiluanarum Nobilibus hic in Zazsebes In iudicio consedentibus inter Nicolaum et Stephanum Erdely de Somkerek ab vna ac Nobilem dominam Margaretham filiam condam **Stephani filij Gerw de kysfalwd**, ab altera partibus In facto Iurium condam ladislai filij Gerw de eadem kysfalwd, talem fecimus adiudicacionem vt directam et equalem medietatem Molendinorum locorumque Molendinorum terrarum arabilium cultarum et Incultarum agrorum pratorum fenilium et prati Holthmaros vocati Siluarum Nemorum aquaram vinearum moncium et aliorum omnium Iurium ipsius condam ladislai filij Gerw in territorijs villarum **Kysfalwd Zenthywan Bergenyé Zabeyd et Ernije** vocatarum in terra Siculorum ¹⁾ existencium, eisdem Nicolao et Stephano Erdely demptis duntaxat prato per dictum ladislaum filium Gerw a Johanne filio fynta et fenilio, in territorio dicte ville kysfalwd existente ab altero Johanne Magyari pro certa pecuniarum quantitate emptis et comparatis que per omnia eidem domine Margarethe vtenda et conseruanda, Item aliam directam et equalem medietatem omnium premissorum in territorys prescriptarum villarum existencium prefate domine Margarethe suisque successoribus vniuersis, Imperpetuum possidendam tenendam et habendam reliquimus testimonio presencium mediante. Datum in Zazsebes predicta die dominico proximo ante festum Inuencionis sancte crucis Anno domini MCCCCI primo.

(P. H.) Relacio Nicolai de Wyzakna vicegubernatoris
et Johannis Gereb de Vingarth.

Eredetije papiron, a gy.-fehérvári káptalan levéltárában (Cista Maramaros Fasc. II. nro. 31.)

¹⁾ Kisfalud, Szent-Iván, Bergenyé, Szabéd és Ernye Maros széki faluk.

CXXXII.

Hunyadi János Magyarország kormányzója néhai Ponyafi Mihály-nak Maros szék több helységében fekvő örökségeit egy részről Medgyesfalvi Alárdfi Jakab, más részről néhai Kisfaludi Gerőfi István leányai Margit és Mártha s az említett Mihály más örökösei közt itéletesen megosztja. Kelt az erdélyi nemesség szász-sebesi gyűlésében 1451. május 2-án.

Nos Johannes de Hwnijad Regni Hungarie Gubernator Memorie commendamus perpresentes Quod nos vnacum vniuersis parcium Transsiluanarum Nobilibus hic in Zazsebes in sede nostra Iudicaria considentibus, in causa inter Jacobum filium Alard de Megesfalwa ab vna, ac Nobiles dominas Margaretham et Martham filias Stephani filij Gere de kysfalud ac alios successores condam Michaelis filij ponija de¹⁾ ab altera partibus coram nobis racione Iurium ipsius condam Michaelis in terra Siculorum existencium vertente iudicium commisimus et decreuimus eomodo vt quartam partem directam Nemoris **ponijaberke** vocati, ac orum Molendinorum pratorum Siluarum fenilium aquarum terrarum Arabilium cultarum et incultarum eiusdem condam Mi(chaelis filij ponija) prope dictum Nemus **in Sede Marus** existencium, ipse Jacobus filius Alard, Residuitatem autem premissorum, vtpu(ta) ales ipsius Nemoris et omnium aliorum predictorum eedem domine Margaretha et Martha ac alij succ(essores eiusdem condam) Michaelis, Item Molendina locaque molendinorum prata Siluas Nemora terras arabiles cultas et in(cultas) omnia alia Iura ipsius condam Michaelis filij ponija in territorijs villarum **Zenthmiclos** in eadem Sede Marus **arad** ac **Fintahaza** et **kewesd**²⁾ vocatarum existencia, iterum dictus Jacobus filius Alard et sui successores molendina et loca molendinorum Siluas terras Arabiles (cul)tas et incultas agra prata

¹⁾ Itt a szó vakarás által olvashatatlaná van téve; a betűk homályosan kivehető nyomaiból itélve **Medgies** olvasandó.

²⁾ **Szent-Miklós**, a mai **Káposztás Szent-Miklós**, a Nyárad völgyében, **Fintaháza** ugyanott. **Kewesd**, a mai **Mező-Kövesd** a mezőségi járásban, mind Maros széken.

fenilia aquas Iura dicti condam Michaelis quomodocun-
que vocitentur interterritorijs villarum **Zenthanna Zekesfalwa Oduar-
falwa et Za.....** ¹⁾ nec non pertinencijs earundum villarum vbiuis
existencia iamdicte domino Margaretha et Martha ac alij successo-
res sepedicti con(dam) Michaelis filij ponija quos negocium tale
concernit, teneant possideant pariter et habeant Et hoc non pre-
termisso vt dum in (pro)cessu temporum ipse Jacobus filius Alard
aut sui successores in omnibus premissis cum successoribus dicti
condam Michaelis aliam diuisionem habere vellent, vel niterentur
extunc non aliter nisi, vt omnia Molendina in prescriptis locis mo-
lendinorum per ipsos vel suos homines perdita plenarie reedificare
et reappropriare faciat aut sui successores faciant facta autem
preparacione huiusmodi Molendinorum quartam partem equalem
omnium premissorum et non plus pro diuisione ipse Jacobus vel sui
successores habere et recipere possit ac valeant testimonio presen-
cium mediante. Datum in dicta Zazsebes die dominico proximo ante
festum Inuencionis sancte Crucis Anno domini Millesimo Quadrin-
gentesimo quinquagesimo primo.

(P. H.)

Relacio Nicolai de Wyzakna vicegubernatoris
et Dyonisy weres de farnas.

Eredetije papiron a gyula-fehérvári káptalan levéltárában (Cista
Maramaros Fasc. II. nro 23.)

CXXXIII.

*Vizaknai Miklós erdélyi alvajda és Vingárti Geréb János görgényi
várnagyok, mint Hunyadi János kormányzó által Maros székbe
rendeltetett Urak, a szék főtiszteivel és 24 táblabirájával végzést
hoznak, hogy bármi örökség iránt, ha 32 évig semmi törvényes lépést
nem tett, senki keresetet ne indithasson; továbbá a székely öröksé-
gekben való öröködést úgy szabályozzák, hogy két megosztott fiu-*

¹⁾ **Szent-Anna** és **Udvarfalva** a Maros jobb partján fekszik, **Székesfalva** a
mai **Székes** a Marostól keletre, a negyedik helység gyanithatólag **Szabad** Ud-
varfalva szomszédságában, mind Maros széken.

testvér bármelyek ágában, míg fiörökösök vannak, azok, ezek kihaltával ugyanazon ág leányörökösei, s csak ezek kihaltával örökösödjenek a másik ágbeli örökösök. Kelt Vásárhely városában 1451 június 17-én.

Nos Nicolaus de Wizakna, parcium Transsiluanarum Vice Gubernator, ac Johannes Gereb de Wincarth Castellani de Gergeny per Illustrisimum Principem dominum Johannem de Hwnyad, Regni Hungarie Gubernatorem **in medio Siculorum Sedis Marus iudices constituti**. Memorie commendamus per presentes. Quod nobis in **Congregacione nostra generali vniuersitatis Siculorum**, feria tertia proxima ante festum sancti Barnabe **in Oppido Wasarhely celebrata**, vnacum Barnaba de Zenthgiwrgh, Capitaneo maioris exercitus, ac Petro filio Nicolai de Gialakuta, Capitali Iudice nostro, minori Jacobo filio Emerici de Medgiesfalwa, Simone porro **de Sancta Ciuitate** ¹⁾ Michaele filio Blasij de Andrasfalwa, Benedicto Bichak de Moson, ceterisque iuratis viginti quatuor Assessoribus in iudicio sedentibus, **iuxta laudabilem legem vniuersorum Siculorum et consuetudinem ab antiquo approbatam**, vnanimiter et pari voluntate inter alias perpetuo durantes id decernentes decreuimus, vt nullus omnino hominum quascunque hereditates, quas ante triginta duorum annorum spacio per aliquas iuridicas mociones et prohibiciones non acquisiuit, pro amplius acquirere et suscitare non valeat, sed perpetuo silere debeat, et quandocumque eciam duo fratres olim antiquis temporibus in eorum hereditatibus Siculicalibus ab inuicem fuerunt diuisi et sequestrati, tum eorum successores easdem hereditates Siculicales, sibi inuicem succedentes, taliter possidere et tenere debeant, Quod quamdiu in aliqua eorum proximitatis linea heredes masculini sexus superuixerint, heredes feminini sexus, in preiudicium heredum masculini sexus, eisdem heredibus masculini sexus superuientibus, in dominium huiusmodi hereditatum se intromittere non valeant, deficient-

¹⁾ Ezen oklevél kiadásaiban **de Sancta Ciuitate** van ugyan nyomtatva, de kétségtelenül hibásan, mert Sancta Ciuitas (szent város) nevű helység sem Maros széken, sem egész hazánkban nem létezik és soha sem létezett. Nem kétkedem azért azt állítani, hogy e név hibás olvasás következtében csúszott ez oklevél másolataiba és kiadásaiba a helyes **de Sancta Trinitate** helyett. — **Sancta Trinitas, Szent Trinitas** (az újabb korban népies nyelven **Szent-rontás**) vagy **Sz. Háromság** Maros széki helység.

tibusque huiusmodi heredibus masculinis, et aliquibus feminei sexus heredibus superuiuentibus, de prescripta alia linea proximitatis heredes masculini sexus, quamdiu superuixerint, in huiusmodi hereditatis partes in illam partem successas se iniungere non valeant, deficientibusque vtriusque sexus heredibus, tandem in aliam lineam proximitatis naturalem succedere debeant hereditates antedictae. In cuius dispositionis et statucionis perpetuam stabilitatem prescriptas litteras nostras duximus concedendas. Datum decimo die nostre Congregationis antedictae in loco memorato, Anno domini Millesimo quadringentesimo quinquagesimo primo.

Kovacsóczi István ítélőmester 1628-ki átirata szerint közölte Kilyéni Székely Mihály, Székely nemzet constitutiói 14 — 16. l. és gr. Teleki József, Hunyadiak kora X. köt. 301 — 302. l.

CXXXIV.

Rozgonyi Rajnáld székelyek ispánja. 1451. aug. 21-én.

Johannes de Hwnyad Regni Hungarie Gubernator etc. Magnifico domino **Raynoldo de Rozgon Comiti Siculorum** (megparancsolja, hogy birtokaiban a pozsonyi polgárokat ne merje letartóztatni). Datum in villa Terenye feria quinta proxima post festum beati Bartholomei Apostoli Anno domini M-o CCCCL-o primo.

A Pozsony város levéltárában lévő eredetiből közli gr. Teleki József, Hunyadiak kora X. d. 317. l.

CXXXV.

Rozgonyi Rajnáld székely ispán. 1452. mart. 5-én.

Rainoldus de Rozgon **Comes Siculorum...**

Említve van a magyar főurak közt a magyar és osztrák rendek Bécsben 1452, mart. 5-én kelt szövetséglevelében, melyet a bécsi csász levéltárból kiadott Chmel, Materialen I. köt. 374. l., s közöl Fejér is Genus Joh. de Hunyad 173. l.

CXXXVI.

Rozgonyi Rajnáld és Rozgonyi Osvát székely ispánok. 1453. jan. 31-én.

Ladislauis dei gracia Hungarie Rex pro multimodis et fidelibus seruicijs fidelium nostrorum Magnificorum Johannis de Rozgon Wayuode Transsiluani, necnon **Rolandi et Osualdi de eadem Rozgon Comitum Siculorum** (megparancsolja a pannonhegyi conventnek, hogy a nevezett Rozgonyiakat igtassa be a Komárom vármegyei Szent-Mihály és Kis-Vigmán faluk birtokába). Datum Posonij feria quarta proxima ante festum Purificacionis virginis gloriose, Anno domini Millesimo Quadringentesimo Quinquagesimo Tercio, Regni autem nostri Anno Tredecimo.

Egész terjedelmében közli gr, Teleki József, Hunyadiak kora X. köt. 363—365. l.

CXXXVII.

Vingárti Geréb János görgényi várnagy s Hunyadi János beszercei gróf és ország főkapitánya által a székelyek közzé rendelt biró néhai Bolgár Semjén és Bolgár László, s az összes szent-királyi székelyek javaira és örökségeire nézve, melyek iránt a náznánfalvi és kiskisfaludi székelyek Maros szék törvényszékén mind az ő idejében, mind elébb pert folytattak, azt itéli, hogy miután Bolgár László a király szolgálatában Magyarországon távol volt, anyja ezen örökségeiből semmit el nem veszthetett, és így azokat Toroczka Illyésnek, Erdélyi Miklós nejének, és Vizaknai Miklós gyermekeinek békés birtokában hagyja. Kelt Vásárhelyen 1453. febr. 24-én.

Nos Johannes Geréb de wyngarth Castellanus Castrj Geurgen per Magnificum Johannem de Hwnyad perpetuum Comitem Bystri-

ciensem, ac Supremum Capitaneum Regni Hungarie **in medio Siculorum Judex delegatus**, Memorie commendamus Quod licet **vniuersi Siculi de Naznanfalwa et kysfalw** ¹⁾ bona et hereditates condam Semyen et ladislai Bolgar ac **vniuersorum Siculorum et populorum de Zentkijral**, Coram nobis ac Judice et Capitaneo necnon Senioribus Sedis Maros Judicio conuenerant, Tamen prout Agnouimus ipsam cau(sam) tam tempore nostri, quam Antea nunc, Judicio Judicio (igy) conuenisse, Verum quia prelibatus Ladislaus Bolgar domi non fuit, sed in partibus Hungarie seruiens aderat, ob hoc mater ipsius ladislai Bolgar nichil de bonis ac hereditatibus suis ac dictorum Semyen et Siculorum de Zenthkyral amittere et perdere nequiuit. Igitur dicta bona et hereditates Eliew de Thorozko ac consorti Nicolai Erdeli, necnon prolibus Nicolai de Wyzakna pacifice relinquimus possidendas pariter et habendas Datum in Wasarhel feria quinta, in vigilia beati Mathie Apostoli Anno domini Millesimo quadringentesimo quinquagesimo tercio.

Eredetiye papiron, a gyula-fehérvári káptalan levéltárában (Cista Maramaros Fasc. II. Nro. 43.)

CXXXVIII.

Hunyadi János Besztercze örökös ispánja s Magyarország főkapitánya Besztercze város részére adott kiváltságlevelében egyebek közt intézkedik arról a dijról is, melyet a város és tartozandóságai azelőtt a székely ispánoknak évenként szoktak fizetni, hogy t. i. azt azon határidőkre s azon részletekben, mint a székely ispánok idejében szokásban volt, ezután neki fizessék. Kelt Beszterczén 1453. julius 22-én.

Nos Johannes de Hunyad, pridem regni Hungarie gubernator, nunc vero perpetuus Comes Bistriciensis et supremus Capitaneus regie maiestatis in regno Hungarie constitutus (Besztercze városá-

¹⁾ **Náznánfalva** és **Kisfalud** egymással egészen összeépült s 1852-ben közigazgatásilag egyesített faluk Maros széken a Maros mellett.

²⁾ **Szent-Király** Náznánfalvával és Kisfaluddal összeérő helység, de külön határa van.

nak szabadalomlevelet ad, melynek pontjai közt ez is előfordul.) Item ipsa Ciuitas nostra simulcum suis pertinencijs nobis LX marcas argenti singulis annis, videlicet prouincie superiores circa festum natiuitatis beati Joannis Baptiste XXXV marcas et IV lothones argenti, ipse vero inferiores prouincie circa festum beati Martini confessoris XXIV marcas et tres lothones argenti, **pro censu eorum, quem ipsi alias Comitibus Siculorum dedissent, dare teneantur, vt extitit temporibus Comitum Siculorum obseruatum**..... Datum in Ciuitate nostra prefata Bistriciensis in festo beate Marie Magdalene Anno domini M. CCCC. LIII.

Cornides másolataiból (XI. köt.) egész terjedelmében közölte Katona, Hist. Crit. Regum Hung. XIII. köt. 883 — 888. l. és Fejér, Genus, incunabula et virtus Joannis de Hunyad 196—199. l.

CXXXIX.

Rüdel János mester brassai plébános és követ levele Brassó város tanácsához politikai ügyekben. Kelt Bécsben 1454. mart. 17-én.

Amicabili salutacione cum oracionibus deuotis sedule premisis. Circumspecti ac honorabiles viri, necnon fautores mihi sincere dilecti. Noueritis per noticiam presencium, me deo concedente prima dominica quadragesime quasi hora meridiei Viennam peruenisse Ibi me existente secunda feria Petrus Cancellarius domini Gubernatoris ¹⁾ veniens de Praga ad hospicium meum nouitates mihi plures secreto reuelauit. Primo de Serenissimo Principe Rege Ladislao Demum a me interrogauit idem Petrus in secreto, **quare nuncij Saxonum et Siculorum non venissent ad conuerendum Domino Regi super gubernacione, prout in colloquio generali in Thorda dispositum fuisset**, super qua re eidem respondere non potui, nisi excusare vos et alios, quanto melius valui. Qui tandem mihi respondit, dicens, dominus Gubernator omnia sciuit,

¹⁾ A **gubernator** név alatt levelünk írója Hunyadi Jánost érti, ki a kormányzóságot már 1453. január havában letette. Így nevezi őt még 1455. aug. 10-én ugyancsak Bécsben kelt levelében is, melyet az eredetiből közöl **Marienburg, Kleine siebenb. Gesch. 218—222. l.**

et perfecte scit, et indubie finis illius negocij vestri dicit male terminabitur. Et alia, que subintulit me sub iuramento et specie confessionis, ne cuiquam dicerem. Ex quibus bene intellexi nuncios vestros sub magno stetisse periculo, si exiissent vel adhuc in breui exirent. Hoc idem bonus fautor mihi Bude referre habuit de indignacione Gubernatoris. Quare ipsum non accessi, sed caute recessi. Quare sitis auisati in hoc negocio Insuper dixit mihi, quomodo dominus Rex per dispositionem gubernatoris **Remildo Hispanatum Siculorum contulisset sigillatis litteris** ²⁾ ipso presente Ex Vienna in Dominica Reminiscere Anno domini Millesimo Quadringentesimo Quinquagesimo quarto.

Magister Johannes Ruedel,
Plebanus Brassouiensis, vester exorator.

Kivül: Circumspectis ac prouidis viris Judici ac toti Consulatui Ciuitatis Brassouiensis, fautoribus suis semper honorandis.

Az eredetiből, kétségtelenül Brassó város levéltárából, egész terjedelmében közli ezen levelet, melynek a székelyekre nem vonatkozó részeit mellőztük, Marienburg, Kleine siebenb. Gesch. 214—218. l.

CXL.

Rozgonyi Osvát székely ispán 1455. jul. 21-én.

Oswald de Rozgon **Comes Siculorum**

A magyar főurak közt aláírta a budai országgyűlésnek a pápához Budán jul. 21-én irt levelét, melyet közöl Fejér, Genus Joh. de Hunyad 212—216. l.

²⁾ Ezen **Remildus**-on, kinek V. László király pecsétes levéllel adományozta a székely ispánságot, bizonyosan **Rozgonyi Rajnáld** értendő, ki egyébiránt ezen hivatalt már 1451-ben is viselte. Lásd föntebb CXXXIV. sz.

CXLI.

Hunyadi János beszterczei örökös gróf parancsa Nyujtódi János hoz, hogy a besenyőfalvi székegyeket, kiknek határát a pálfalvi székegyek el akarják foglalni, ezek ellen oltalmazza. Kelt Régenben 1455. dec. 16-án.

Johannes de Hwnyad Comes perpetuus Bistriciensis etc. Agili viro Jolianni Nyijutody Salutem cum dileccione Exponuut nobis Agiles viri **vniuersi Siculi de Bezenijofalwa** per modum querele Quomodo **Siculi de palfalwa**, ¹⁾ Metas sew terras ipsorum pro se ipsis occupare sew vsurpare vellent, Cum tamen ipsas Metas inter dictas duas villas habitas et existentes, inter eosdem rectificassent et renouassent, eedemque mete ab antiquo eosdem concernissent et nunc concernerent Ideo volumus et vobis in persona domini nostri Regis firmiter precipiendo mandamus Aliud habere nolentes, quatenus mox visis presentibus dictos Siculos de Bezenijofalwa in eorum antiquis Metis prout rectificate et reambulate sunt contra quoslibet illegittimos impedituros protegere tueri et defensare ac manu tenere debeatis et teneamini iuxta Jura et comprobaciones ipsorum Secus in premissis facere non ausuri Auctoritate nostra vobis in hac parte attributa signanter contra Siculos de Palfalwa presentibus perlectis exhibenti restitutis Datum in Regen feria quinta proxima post festum beate lucie virginis Anno domini M-occcclmo quinto.

(P. H.)

Eredetije papiron, az aljára veres viaszba nyomott pecsét töredékeivel, az erd. Muzeumban (Mike Sándor gyűjteményében I. köt.)

¹⁾ **Pálfalva** Udvarhely széken ma is megvan; a vele határos **Besenyőfalva** ma nem létezik.